

Zbirnik informacij Covid-19

Slovenska turistična organizacija, 27. 3. 2020

Kazalo

Izbruh novega koronavirusa in bolezni covid-19	4
Trenutno stanje Covid-19 po svetu	5
Trenutno stanje Covid-19 v Sloveniji	5
Povzetek aktualnega stanja	6
Konkretni ukrepi vlade Republike Slovenije (24. 3.)	10
I. Ukrepi za ohranjanje delovnih mest	10
II. Ukrepi za izboljšanje socialnega položaja ljudi, če posebej tistih z nizkimi pokojninami, ki so glede na ogroženo starostno skupino najbolj izpostavljeni nevarnosti epidemije	10
III. Ukrepi za izredno pomoč samozaposlenim	10
IV. Ukrepi za ohranitev delovanja podjetij	10
V. Ukrepi za izboljšanje likvidnosti podjetij in pomoč znanstveno raziskovalnim projektom za boj z epidemijo	10
VI. Znižanje sešnin in plač in oprostitev plačila storitev distribucije	11
VII. Pomoč kmetijstvu	11
VIII. Ukrepi s področja javnih naročil	11
WTTC	12
50 % povečanje tveganja za izgubo službe v turističnem sektorju (25. 3.)	12
Življenja mnogih so uničena, službo dnevno izgubi milijon oseb (20. 3.)	12
Koronavirus ogroža 50 milijonov delovnih mest v turizmu (13. 3.)	12
OECD	13
COVID-19: Skupni ukrepi za zmago v vojni (18. 3.)	13
ETC	14
Evropski turizem zahteva hitre podpirne ukrepe za zmanjševanje uničujočih vplivov virusa (17. 3.)	14
ETC – prepoved potovanj bo imela škodljive posledice (12. 3.)	15
UNWTO	15
Poziv inovatorjem in podjetnikom naj pospešijo obnovo turizma (25. 3.)	15
UNWTO predstavlja globalni krizni odbor za turizem (20. 3.)	15
Turizem in koronavirus (17. 3.)	16
Poziv, naj bo turizem del okrevanja (6. 3.)	16
PATA	16
Obstaja visoko tveganje, da bo okrevanje po koronavirusu daljše, kot je bilo po SARS-u (21. 2.) ..	16
IATA	16
Večji udarec na prihodke letalskih družb (24. 3.)	16
Travel & Tourism Global	18
Covid-19: posodobljen vpogled in vplivi pandemije (16. 3.)	18
SKIFT	23
40 % podjetij pričakuje, da se bodo poslovna potovanja vrnila v treh mesecih (24. 3.)	23
Kako naj hotelirji določajo cene sob zdaj in po krizi (20. 3.)	23
10 potrošniških trendov po novem koronavirusu (17. 3.)	24
Raziskava med ameriškimi popotniki (2. 3., 10. 3. in 18. 3.)	25
1. val	25

2. val	26
3. val	28
Kako koronavirus vpliva na potovanja, miselnost popotnikov in pokrizno potovalno okolico	30
Clayton Reid – članek na LinkedInu (14. 3.)	30
Odziv potnikov	30
Pot v recesijo	31
Pozicioniranje pri okrevanju	31
Ključna usmeritev pri izhodu iz potovalne recesije	32
Znamka	32
Forward Keys	33
Omejitve potovanj v EU: ogroženih 48.200 letov in 10,2 milijona letalskih sedežev (19. 3.)	33
Upad rezervacij letalskih kart, zaradi izbruha koronavirusa v Italiji (5. 3.)	34
The Moodie Davitt Report & Streetbees	36
Merjenje razpoloženja potrošnikov in dožemanje izbruha koronavirusa COVID-19 (2. 3.)	36

Izbruh novega koronavirusa in bolezni covid-19

Kitajska je **31. decembra 2019** Svetovno zdravstveno organizacijo opozorila na več primerov pljučnice v Wuhanu, vendar vzrok okužb v tej fazi ni bil znan. Kitajske oblasti so do **7. januarja 2020** sporočile, da so **identificirale nov virus iz družine koronavirusov**, ki vključuje tudi SARS. Na Kitajskem so kmalu zatem poročali o prvi smrtni žrtvi, ki jo je povzročil virus, prvi primer okužbe pa se je pojavil tudi **zunaj Kitajske. 23. januarja** je bilo jasno, da se virus **hitro širi tako na Kitajskem, kot tudi preko meja**. Kitajske oblasti so v poskusu zajeitve virusa razglasile zaprtje Wuhana, pri čemer so ustavili tudi ves zračni in železniški promet.

Kitajska in druge države so v naslednjih tednih izvedle številne ukrepe za omejevanje virusa, med drugim:

- zapiranje nacionalnih meja in znamenitosti na Kitajskem,
- zaprtje več kot 10. dodatnih mest na Kitajskem,
- podaljšanje obdobja počitnic v lunarnem letu,
- odložitev vseh mednarodnih poslovnih skupinskih potovanj in paketnih potovanj,
- Rusija je zaprla mejo s Kitajsko,
- številne letalske družbe so odpovedale lete na Kitajsko in
- številne države so ustavile vsa potovanja na Kitajsko.

Virus se je kljub tem ukrepom še naprej širil, zato je Svetovna zdravstvena organizacija 30. januarja razglasila novi koronavirus za globalno nevarnost. Koronavirus je bil **do 6. februarja potrjen v nekaj manj kot 30.000 primerih in je povzročil več kot 560 smrti**. V tem obdobju so bili še skoraj vsi primeri na Kitajskem, v manjši meri pa se je virus razširil tudi na vsaj 20 drugih držav.

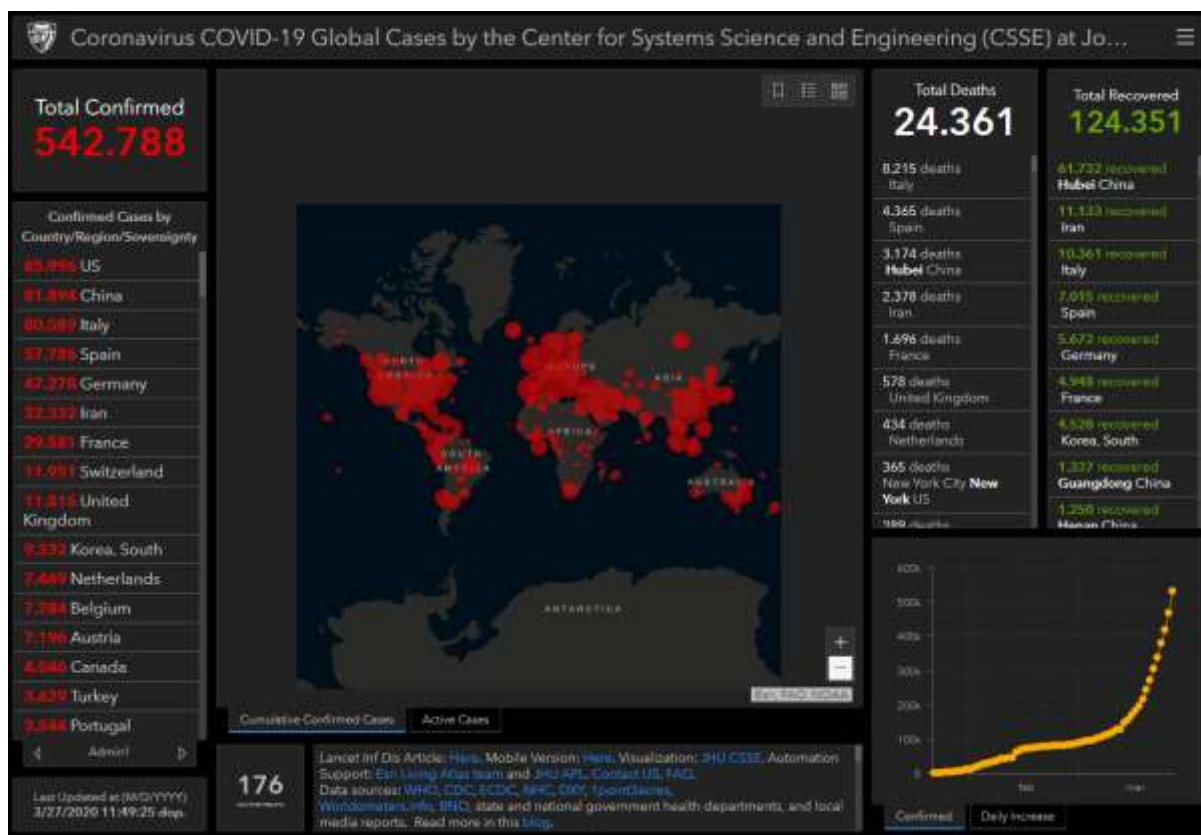
Proti koncu februarja, natančneje **20. 2. se je pojavil nov primer bolezni covid-19 v Italiji**. Naslednji dan so v Italiji zaznali 15 novih primerov okužbe, sledila je tudi **prva smrtna žrtev tega virusa v Italiji**. Število okuženih v Italiji se je v naslednjih dneh še povečevalo, **Italija je postala žarišče virusa v Evropi**, zato so sprejeli ukrep zapore mest z znanimi okužbami – 11 mest. Kljub temu je število primerov naraščalo, zato so v določenih regijah sprejeli ukrep zaprtja šol, odpovedani so bili razni dogodki in prireditve (tudi Beneški karneval) ter tudi verski dogodki. Do konca februarja je bilo v Italiji okuženih že 1.049 oseb, od tega jih je za posledicami virusa umrlo 29. Do danes je v Italiji zabeleženih že skoraj 80.000 primerov okužb z virusom in več kot 8.000 smrti, ki so posledica okužbe, kar je največ zabeleženih smrti v vseh 176 okuženih državah. Okužbe z virusom so v februarju zaznali tudi v drugih evropskih državah, med drugim na Hrvaškem, v Španiji, Nemčiji, Franciji in Švici. Na svetovni ravni se je število okužb najbolj povečalo v ZDA, Italiji, Španiji, Nemčiji, Iranu, Franciji, Švici, Veliki Britaniji in Južni Koreji. Informacije, ki prihajajo s Kitajske kažejo, da se stanje tam umirja, trenutno aktivnih primerov je manj kot 3.500, se pa situacija dnevno slabša v ZDA (do danes že več primerov, kot skupno na Kitajskem).

11. 3. je Svetovna zdravstvena organizacija izbruh novega koronavirusa razglasila za pandemijo. V odgovor na krizo so države po svetu sprejele različne ukrepe, da bi omejile izbruh, med drugim:

- **odpoved dogodkov**, konferenc, forumov in športnih aktivnosti z večjim številom udeležencev v zaprtih prostorih in na prostem,
- **zaprtje trgovin in storitvenih dejavnosti**, z izjemo živilskih trgovin,
- **zaprtje šol za več tednov**,
- **obširne potovalne prepovedi** (domači, vhodni, izhodni turizem),
- **spodbujanje individualne samoizolacije**,
- **prepoved zbiranja ljudi na javnih krajih**,
- dodatni ukrepi podjetij – omejitve potovanj zaposlenih in delo od doma.

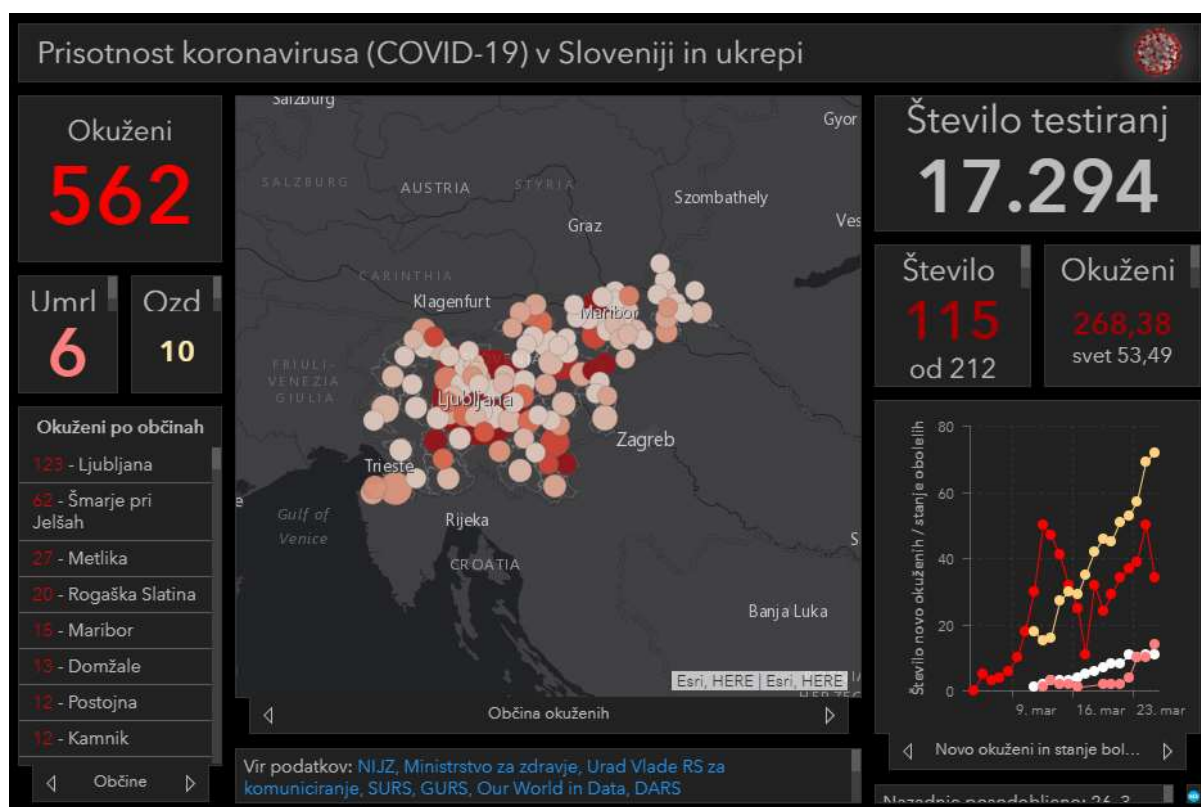
Vir: [Worldometers Coronavirus](https://www.worldometers.info/coronavirus/)

Trenutno stanje Covid-19 po svetu

Vir: [Gis and data maps](#)

Trenutno stanje Covid-19 v Sloveniji

Povzetek aktualnega stanja

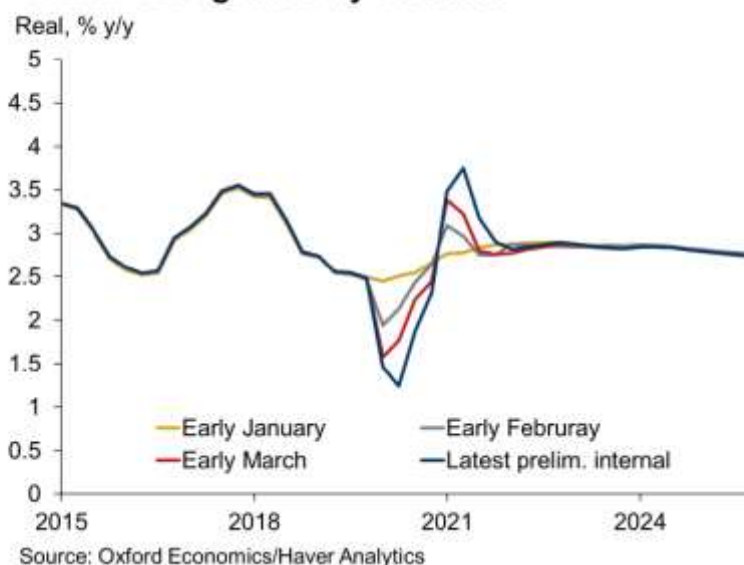
Trenutna zdravstvena kriza preizkuša naše kolektivne zmožnosti odzivanja, s seboj pa prinaša **tretji in največji gospodarski, finančni in družbeni šok 21. stoletja**. Strogi ukrepi, ki se izvajajo, čeprav so bistveni za obvladovanje virusa, peljejo v stanje zamrznitve gospodarstva, izhod iz katerega ne bo preprost. Razsežnost trenutnega stanja prinaša **izjemno kompleksnost gospodarskega napovedovanja**. Obnašanje finančnih trgov pa odraža izjemno negotovost razmer.

Še pred nekaj tedni so strokovnjaki verjeli, da bo okrevanje gospodarstva v obliki V (takojšna rast po zaježitvi virusa), sedaj pa je jasno, da tako hitrega okrevanja gospodarstva ne bo. Najverjetneje bo okrevanje v obliki krivulje U, v kolikor pa države ne bodo sprejemale pravih odločitev, bo okrevanje gospodarstva ponazarjala krivulja L. **Vse bolj verjetno je, da bomo v sedanjem in naslednjem četrtletju leta 2020 zaznali nadaljnje zaporedne upade svetovnega BDP**, ekonomske posledice pa bodo čutile vse regije.

Trenutno je nemogoče napovedati kako dolgo bo situacija trajala in koliko časa bo trajalo, da si gospodarstvo po krizi opomore. **Zavedati se je potrebno, da bo hudi zdravstveni krizi sledila še finančna kriza, ki jo bo spremljala zaposlitvena kriza, zaradi množičnih odpuščanj, ki so posledica izbruha virusa.** Trg bo po koncu zdravstvene krize oziroma po uspešni zamejitvi bolezni Covid-19 zagotovo drugačen.

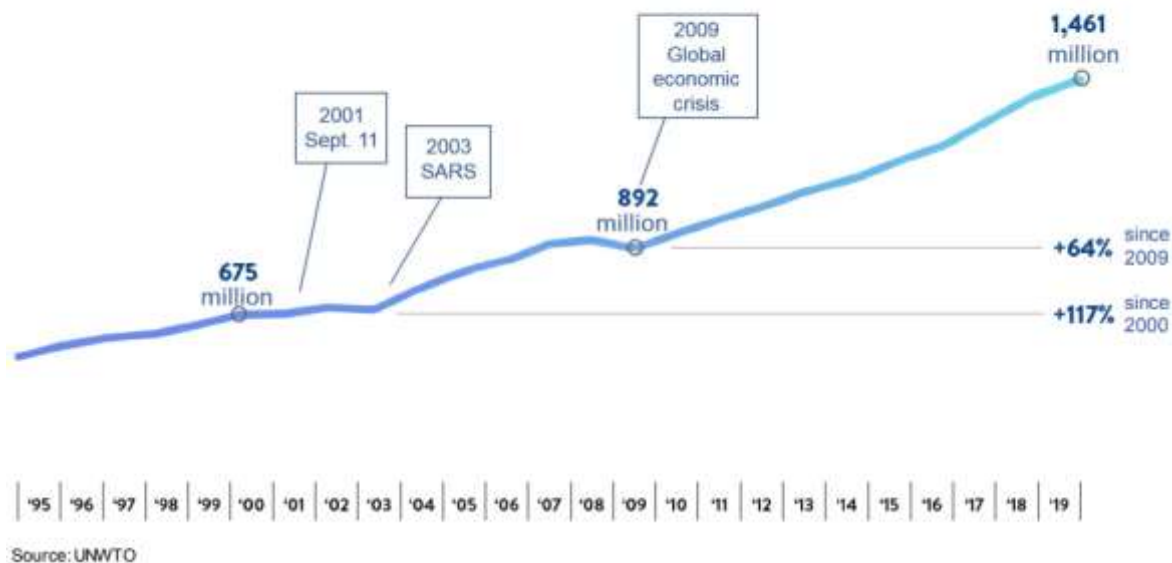
Svetovno gospodarstvo je že pred izbruhom pokazalo številne ranljivosti, saj smo bili že pred izbruhom na poti v recesijo - **najslabši scenarij pandemije pomeni globalno recesijo, saj se bo rast z 2,6 % v letu 2019 upočasnila na 1,1 % v letu 2020**, kar bo imelo vpliv na vsa večja gospodarstva.

Global GDP growth by forecast

Raziskave kažejo, da bo izbruh novega koronavirusa na gospodarstvo vplival močneje kot teroristični napad 11. septembra 2001 in svetovna gospodarska kriza leta 2008/2009. V letu 2020 zato lahko v primerjavi z letom 2019 pričakujemo za najmanj 0,5 % manj zaposlenih oziroma **po oceni WTTC do 75 milijonov manj delovnih mest v potovalni industriji**, kar predstavlja več kot petino zaposlenih v turizmu. WTTC opozarja, da trenutna situacija vpliva na vse ravni potovalnega sektorja, dnevno pa službo izgubi milijon oseb.

International Tourist Arrivals (1995-2019)

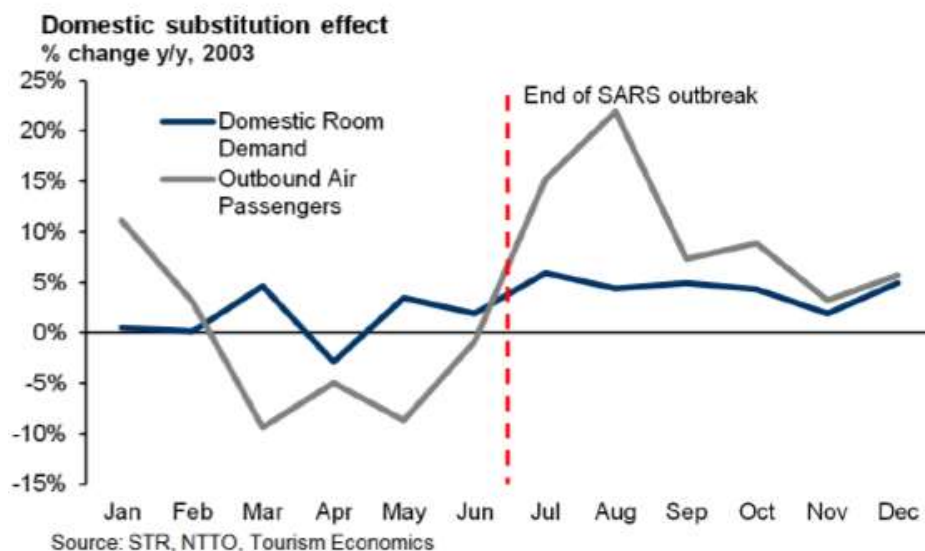

Mednarodno povpraševanje po potovanjih se niža že od novembra 2019, zato se je treba zavedati tudi dejstva, da je bila **trenutna potovalna moč že sicer nižja**. Poleg upada povpraševanja pa je bilo v tem času **vzpostavljeno večje število kapacitet, zato je bila potovalna industrija ranljiva** že pred izrednimi dogodki, ki so se zgodili v februarju.

Približujemo se napovedanemu najslabšemu scenariju za turizem, saj so bile implementirane prepovedi potovanj v več državah in sicer hitreje, kot je bilo pričakovano. Hkrati pa razširjanje virusa in omejitve ponudbe še dodatno zmanjšujejo razpoložanje za potovanja. Trenutni upad potovanj po enem od scenarijev je 20 %, največji upad pa je pričakovati v drugi četrtini leta, z velikimi vplivi tudi na poletno sezono 2020 in tretje četrtletje. Eden od strokovnjakov Oxford Economics, Jeremy Leonard, **napoveduje tudi do 40 % upad potovanj v letu 2020 glede na leto 2019.**

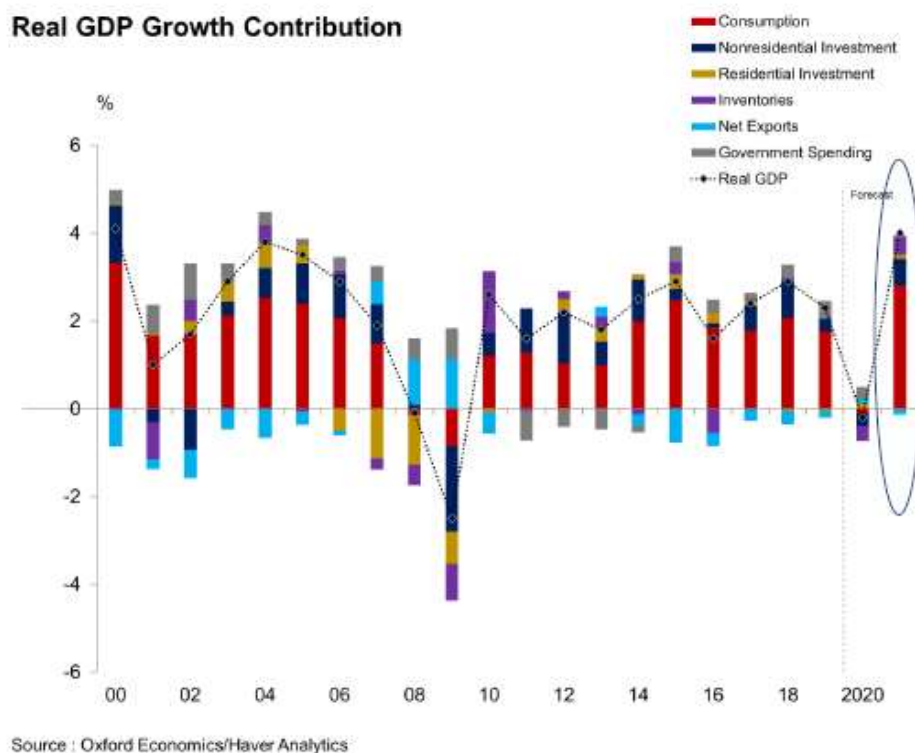
Veliko podjetij je že prenehalo delovati, med njimi tudi mnoge letalske družbe. Kot primer lahko navedemo letalsko družbo Lufthansa, ki trenutno obratuje le še z 10 % vseh svojih kapacitet. Mednarodno združenje letalskih prevoznikov (IATA) **ocenjuje, da bi lahko prihodki potniškega prometa v industriji upadli za 252 milijard \$ oziroma za kar 44 % v primerjavi z letom 2019.** Pričakovan upad tovrstnih prihodkov v Evropi je 76 milijard \$ v primerjavi z 2019.

Po izbruhu SARS je industrija potrebovala dobre pol leta, da je okrevala. Na PATA-i izpostavljajo, da bo zdajšnja doba okrevanja daljša. **Zaježitev virusa je po njihovih napovedih pričakovana v 5 do 8 mesecih, v tem trenutku so možne nadaljnje potovalne omejitve, ki bodo dodatno vplivale na poletno sezono.** Potrebna je hitra implementacija ukrepov, ki bodo turističnim in drugim podjetjem pomagale preživeti trenutno situacijo in se, po prebroditvi krize, ponovno vrniti na trg.

Za tista podjetja, ki sredstva za preživetje imajo, pa trenutna situacija predstavlja priložnost za razvoj premislek o nadaljnjih usmeritvah, čas za implementacijo novih idej, projektov, za renovacije in izboljšave, kar bo po vrnitvi povpraševanja na trg dalo podjetju prednost in bo pospešilo okrevanje.

Leto 2020 bo bistveno drugačno od prejšnjih let, se pa bolj optimistične napovedi naslanjajo na predhodne krize, ko je bilo **okrevanje hitro in močno, saj se je potovalna industrija že večkrat izkazala za izredno prožno in odporno na različne dogodke**. Okrevanje bodo vodila potovanja znotraj Evrope, zato bodo ključnega pomena za uspešnost destinacij bližnji trgi, ki že sicer predstavljajo 70 % prihodov v Evropi. **V prihodnjih letih je pričakovana tudi do 20 % rast prihodov, v letu 2021 pa Tourism Economics zaenkrat napoveduje močno potrošnjo**. Pričakovano je, da bo, tudi v primeru uresničitve najslabšega scenarija, potovalni sektor popolnoma okrevl do leta 2023.

Slovenija je med tistimi destinacijami, ki bodo čutile največji vpliv izbruha novega koronavirusa. Strokovnjaki pričakujejo od 25 % do 50 % upad povpraševanja na destinacijah, višina upada pa je odvisna od vrste turizma, ki jo destinacija ponuja. Tudi v Sloveniji bo zaznati padec zaposlitev v panogi, pričakovati je od 15 % do 30 % upad. Kljub temu, da se turizem s tako hudo krizo še ni spopadel, pa moramo ostati optimistični. **Povpraševanje na trgu se bo postopoma vrnilo, predvidoma že v drugi polovici leta, okrevanje na stopnjo, na kateri smo bili pred začetkom krize pa bo dolgotrajno.**

Razumevanje spreminjajočih se segmentov gostov bo omogočilo pametnejše in bolj učinkovite strategije trženja in prodaje, ki bodo povrnilo stroške trženja. **Popotniki se bodo vrnili hitreje kot ostali potrošniki** in si bodo želeli »road trip« potovanj, obiskati prijatelje in družino ter potovanj na oddaljene destinacije, pogostejših potovanj in potovanj življenja oz. »trips of a lifetime«. Navedeno kliče po spremembi tržnega in operativnega pristopa, saj bo poslušanje želja potnikov ključno za močno vrnitev na trg. Pomembnost strategij na socialnih omrežjih in v PR izjavah naj ne bo podcenjena – primerna komunikacija je v tem trenutku ključna, potencialnim gostom pa moramo ponuditi navdih in motivacijo za obisk destinacije.

Pozitivne informacije pa prihajajo iz azijske regije, kjer se že kažejo znaki okrevanja potovalne industrije in vračanje povpraševanja. Na Kitajskem so se domača potovanja ponovno prebudila. Odpirajo se znamenitosti; trenutno se je odprlo 30 % vseh znamenitosti, ponovno pa se vzpostavljajo tudi domači leti. Povpraševanje po potovanjih je dvignila tudi naznanitev 5 prostih dni za prebivalce Kitajske v aprilu, kar je v enem tednu od obvestila povzročilo 40 % rast iskanj potovanj z vlakom in letalom.

Konkretni ukrepi vlade Republike Slovenije (24. 3.)

I. Ukrepi za ohranjanje delovnih mest

1. **Nova ureditev sofinanciranja nadomestil plač. za delavce na čakanju:** Vse prispevke vseh zaposlenih, ki so na čakanju, v tem obdobju v obe blagajni in proračun plačuje država, pravice zavarovancev in prihodki blagajn pa se ohranjajo. Takšen ukrep takoj razbremeni delodajalca, brez postopka za uveljavljanje sofinanciranja nadomestila. Država dodatno sofinancira 20% neto nadomestila zaposlenim. Upravičenost sofinanciranja se po koncu poslovnega leta ugotavlja na podlagi izkazov poslovnega izida.
2. Zaposlitve, ki jih država preko posebnih programov že neposredno subvencionira, se sofinancirajo **v višini razlike** med polnim sofinanciranjem in siceršnje subvencijo.
3. **Nadomestilo** za vse bolniške odsotnosti v času epidemije **od prvega dne krije ZZZS** in ne delodajalec.
4. Vzpostavi se sistem nagrajevanja zaposlenih in aktiviranih v kritičnih dejavnostih v času epidemije preko dodatka za nevamo delo in dodatne obremenitve (zdravstvo, Civilna zaščita, varnost, kritična infrastruktura...) po odločitvi predstojnikov v razponu med 10 do 200% dodatka na osnovno plačo.

II. Ukrepi za izboljšanje socialnega položaja ljudi, če posebej tistih z nizkimi pokojninami, ki so glede na ogroženo starostno skupino najbolj izpostavljeni nevarnosti epidemije

1. Status za delavce, ki ne delajo zaradi višje sile (varstvo otrok, **nezmožnost prihoda na delo — 6. točka 137, (Člena ZDR)** se izenači s statusom za delavce na čakanju.
2. Delavcu, ki v času epidemije izgubi službo, od prvega dne **avtomatično pripada nadomestilo za brezposelnost**. Ko veljavnost prvega ukrepa preneha, se njegove pravice odmerijo po veljavni zakonodaji (nadomestilo ali socialna pomoč).
3. Javnih storitev, ki se ne izvajajo, gospodinjstva v času krize **ne plačujejo**.
4. Upokojemcem se izplača solidarnostni dodatek zaradi posledic Corona virusa.
1. Vzpostavijo se trije razredi z obrazložitvijo, da želimo pomagati oziroma najbolj zaščititi upokojemce z najnižjimi pokojninami, ki so v sedanjih krizi še posebej ranljivi.

III. Ukrepi za izredno pomoč samozaposlenim

Za samozaposlene, ki so se zaradi krize in (tudi) narave trga dela znašli v še posebej težkem položaju, predlagamo izredne ukrepe, in sicer:

1. Do izredne pomoči so upravičeni vsi samozaposleni, ki **s posebno izjavo** preko elektronske aplikacije razglasijo prizadetost zaradi krize. Izjava je javno dostopna. Če se pozneje ugotovi, da je ta izjava vsebovala neresnične podatke, bodo morali pomoč vrniti.
2. Samozaposleni, ki zaradi krize ne morejo opravljati dejavnosti ali jo opravljajo v bistveno zmanjšanem obsegu, so upravičeni do **mesečnega temeljnega dohodka** v višini 70% neto minimalne plače.
3. Prizadetim samozaposlenim se v tem obdobju **odpiše prispevke**. Prispevke zanje v tem obdobju za zdravstveno in pokojninsko blagajno nakazuje država, **pravice zavarovancev in prihodki blagajn pa se ohranjajo**. Višina prispevkov za krizno leto se določi na podlagi izkazanega dobička po zaključku leta.
4. Do odmere dohodnine za leto 2020 **se odloži plačilo akontacije dohodnine**.

IV. Ukrepi za ohranitev delovanja podjetij

1. Vse prispevke za pokojninsko zavarovanje za delo zaposlenih v gospodarstvu, ki ostanejo na delovnem mestu, v tem obdobju tako za delodajalca kot delojemalca plačuje država, pravice zavarovancev in prihodki pa se ohranjajo. S tem se razbremeni strošek plače za podjetja.

V. Ukrepi za izboljšanje likvidnosti podjetij in pomoč znanstveno raziskovalnim projektom za boj z epidemijo

1. Z namenom reševanja likvidnosti se vzpostavi garancijska shema (t.i. "finančni top") in omogoči **odkup terjatev do slovenskih podjetij**. Država zagotovi dovolj sredstev z dokapitalizacijo oziroma poroštvo za izvedbo.

2. **Zamrzne se plačilo akontacije davka od dohodkov pravnih oseb in plačilo davka na dohodek iz dejavnosti za samostojne podjetnike.**
3. **Zamrzne se uveljavljanje pogodbenih kazni** za zamude pri izvajanju dobav in storitev po pogodbah z javnim sektorjem.
4. **Plačilni roki** za plačila zasebnim dobaviteljem **iz javnih sredstev se skrajšajo** na 8 dni.
5. Del neizkoriščenih sredstev iz Evropskega socialnega sklada (ESS) se usmeri v pomoč podjetjem in institucijam, ki se ukvarjajo z raziskavami in razvojem (cepivo, zdravilo, zaščitna oprema) za obvladovanje posledic koronavirusa.

VI. Znižanje sejin in plač in oprostitev plačila storitev distribucije

1. Vse sejnine in druga denarna nadomestila, ki jih prejema člani nadzornih svetov v gospodarskih družbah v neposredni ali posredni večinski lasti države, se znižajo za 30 odstotkov. SDH ali DUTB se zadalži za uresničitev tega sklepa v tistih družbah, kjer na skupščinah zastopata državo.
2. Znižanje vseh funkcionskih plač na državni ravni za 30% za čas trajanja epidemije. Sodna veja oblasti je na podlagi aktov US RS iz zakona izvzeta, hkrati pa pozvana, da se sama odpove 30% plače za čas krize.
3. Oprostitev plačila storitev distribucije TV signala s strani javne RTV za regionalne in druge televizije, ki preko DVB signala informirajo državljane Republike Slovenije in sicer za čas od razglasitve do preklica epidemije.

VII. Pomoč kmetijstvu

1. Nosilec ali članom kmetijskih gospodarstev, ki so zboleli za boleznijo COVID-19 se za čas trajanja bolezni, vendar ne več kot za čas trajanja ukrepov proti epidemiji, dodeli finančna pomoč zaradi nezmožnosti za delo v višini 80 odstotkov minimalne plače za delo s polnim delovnim časom v skladu s predpisom, ki določa minimalno plačo. Do finančne pomoči so upravičeni tisti člani kmetijskega gospodarstva, ki so pokojninsko in invalidsko zavarovani kot kmet kot je določen v 14. točki 7. člena
1. Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju
2. Kmetom in članom njihovih gospodarstev, ki so zavarovani na podlagi predpisov o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, se lahko zmanjšajo ali odpišejo prispevki za pokojninsko in invalidsko zavarovanje. Obravnavajo se kot po zakonu za elementarno nesrečo. Zavarovancem, ki so zboleli za boleznijo COVID-19 in imajo ustrezno zdravniško potrdilo, se prispevki odpišejo v skladu s 5. členom ZPKZ. Odpisani prispevki se štejejo za plačane.
3. Do odloga plačila prispevkovje upravičen nosilec ali član kmetijskega gospodarstva, ki opravja osnovno kmetijsko oziroma osnovno gozdarsko dejavnost, dopolnilno dejavnost na kmetiji ali drugo kmetijsko dejavnost in je iz tega naslova vključen v sistem socialnih zavarovanj. Predlog zakona določa ukrep, ki je primerljiv ureditvi v Zakonu o interventnih ukrepih na področju plač in prispevkov, ki se nanaša na samozaposlene.
4. Plačilo dajatve na Katastrski dohodek za leto 2020 se vsem lastnikom kmetijskih in gozdnih zemljišč ter čebeljih panjev znižal za 50 %.
5. Nadomestilo za izpad prihodka za kmetijska gospodarstva. Za pravne osebe (gospodarske družbe, zadrage) in samostojne podjetnike posameznike —s.p. ter fizične.
6. Za ribiška plovila, za katera so izdana dovoljenja za gospodarski ribolov, so imetniki dovoljenj za gospodarski ribolov za leto 2020 upravičeni do nadomestila plačila priveza v ribiških pristaniščih v višini 40 % od celotnega nadomestila. Sredstva za nadomestila iz prejšnjega odstavka se zagotovijo iz proračuna RS.
7. Gojiteljem vodnih organizmov, ki imajo podeljeno vodno pravico za gojenje vodnih organizmov, se za leto 2020 zniža plačila vodnega povračila v višini 40 % od celotne vrednosti.

VIII. Ukrepi s področja javnih naročil

1. Meje vrednosti za uporabo Zakona o javnem naročanju (ZJN-3). t.i. evidenčnih naročil se povišajo iz 20.000 € za blago in storitve na 40.000 € in iz 40.000 € za gradnje na 80.000€.
2. Občinam oziroma njenim ožjim delom se naloži samostojno izvajanje javnih naročil.

Priporočilo:

- 1) Priporoči se delodajalcem v gospodarstvu za podoben pristop (nagrajevanje zaposlenih v razponu med 10 do 200% dodatka na osnovno plačo v času epidemije) v zdravstvu, Civilni zaščiti, varnosti, kritični infrastrukturi, trgovini z osnovnimi življenjskimi potrebščinami ipd.

WTTC

50 % povečanje tveganja za izgubo službe v turističnem sektorju (25. 3.)

WTTC je objavil posodobljeno raziskavo, ki kaže 50 % povečanje tveganja za izgubo službe v turističnem sektorju, v manj kot dveh tednih. Zaradi pandemije je zdaj v nevarnosti 75 milijonov delovnih mest, kar predstavlja 23 % vseh (vseh zaposlenih v turizmu po podatkih WTTC 320 milijonov). Posodobljena številka kaže na izgubo turističnega BDP v višini 2,1 bilijona \$ v letu 2020.

Ocenjujejo, da bo najbolj prizadeta azijsko-pacifiška regija z do 49 milijoni ogroženih delovnih mest v celotni regiji, kar predstavlja skoraj 800 milijard \$ izgube turističnega BDP. Najnovejši podatki kažejo, da je v Evropi v turizmu ogroženih do 10 milijonov delovnih mest, kar skupaj predstavlja izgubo v višini skoraj 552 milijard \$. Tudi ameriško regijo bo kriza močno prizadela, pričakovana izguba je do 570 milijard \$, pri čemer je ogroženih skoraj sedem milijonov delovnih mest v turizmu samo v ZDA, Kanadi in Mehiki, v celotni regiji pa okoli 10 milijonov delovnih mest. Države za katere se pričakuje, da jih bo kriza močno prizadela, so: Brazilija, Združeno kraljestvo, Italija, Nemčija, Francija, Japonska, Indonezija in Indija.

Nova številka izgubljenih delovnih mest predstavlja tudi kolektivno zamudo številnih vlad po vsem svetu, zato morajo biti v naslednjih dneh nujno sprejeti ukrepi, da se turistični sektor ne bo soočil z gospodarskim zlomom. To bi imelo izredno negativen vpliv na podjetja v sektorju po vsem svetu, učinek domine pa bi povzročil tudi velike izgube delovnih mest v celotni dobavni verigi. Nemčija naj bi bila med najbolj prizadetimi državami v Evropi (1,6 milijona ogroženih delovnih mest), sledi Rusija z oceno 1,1 milijona potencialnih izgub delovnih mest, Italija in Velika Britanija sta na tretjem mestu (izgubljenih do 1 milijon delovnih mest v turizmu).

Življenja mnogih so uničena, službo dnevno izgubi milijon oseb (20. 3.)

Po podatkih WTTC sektorju potovanj in turizma je vsak dan izgubljenih milijon delovnih mest, kar vpliva na vse ravni industrije. Množično zapiranje hotelov, prekinitev večine mednarodnih in domačih letov, prenehanje križarjenj in naraščanje prepovedi potovanj ima katastrofalni domino učinek, ki je prizadel ogromno število ponudnikov po vsem svetu. Še posebej ranljiva so mala in srednje velika podjetja na vseh ravneh sektorja – npr. organizatorji potovanj, turistični agenti in samostojni podjetniki. WTTC je vlade po svetu pozval naj podjetjem pomagajo do posojil in omogočijo davčne olajšave, kar potencialno lahko reši večje število podjetnikov.

Na WTTC poudarjajo, da gre pri nastali situaciji predvsem za svetovno zdravstveno katastrofo, za katero si vlade po svetu prizadevajo, da bi jo v čim večji meri zamejile in zmanjšale število smrti. Izvršna direktorica WTTC je dejala: »Prednostna naloga vlad je varovanje ljudi in njihovega zdravja, vendar ta svetovna zdravstvena katastrofa pomeni, da že samo v turističnem sektorju milijon ljudi dnevno izgubi službo in se sooča s potencialnimi propadi zaradi katastrofalnega vpliva pandemije«. Bojijo se, da se bo stanje še poslabšalo, če vlade ne bodo takoj sprejele več ukrepov za reševanje teh podjetij.

Nujnost ukrepov v pomoč sektorju se je pokazala po opravljeni analizi, ki je pokazala, da je v neposredni nevarnosti 50 milijonov delovnih mest, okoli 320 milijonov delovnih mest pa se sooča z vplivi dramatične izgube posla. Turizem k svetovnemu BDP prispeva 10,4 % in direktno ustvarja 1 od 10 zaposlitev, do danes je 8 zaporednih let dosegal višje rasti kot svetovno gospodarstvo.

Vladam v boj proti uničujočemu učinku covid-19 priporočajo naj:

1. zaščitijo plače, dohodke in delovna mesta milijonov ogroženih ljudi,
2. podaljšajo pomembna, neomejena brezobrestna posojila, da zagotovijo likvidnost velikim in majhnim podjetjem in s tem preprečijo njihov propad,
3. za 12 mesecev opustijo ali odpravijo vse dajatve, davke ali pristojbine, ki vplivajo na denarni tok, ki je lahko ključnega pomena za preživetja podjetij.

Koronavirus ogroža 50 milijonov delovnih mest v turizmu (13. 3.)

Številke kažejo velik vpliv izbruha bolezni covid-19 na turistični sektor; analiza kaže, da je v celotnem sektorju ogroženih do 50 milijonov delovnih mest. Zadnje številke kažejo, da bi lahko v letu 2020 virus močno vplival na upad turizma – in sicer za kar 25 %. To je enako izgubi treh mesecev mednarodnih

potovanj in lahko privede od 12 do 14 % zmanjšanja števila delovnih mest. Izbruh predstavlja veliko grožnjo potovalni industriji, zaposlenim v njej in tistim, ki želijo še naprej potovati; prepričani pa so, da ima turizem moč premagati ta izziv.

WTTC bo nudil podporo vsem vladam, zlasti tistim, ki izvajajo močne politike za takojšnje okrevanje, kot so:

1. Olajšanje potovanj - odstranitev ali poenostavitev pridobivanja vizumov, zmanjšanje stroškov in krajši čas obdelave, uvedba učinkovitejše tehnologije za nemoteno in varno potovanje,
2. Odstranitev ovir – odstranitev ali poenostavitev ovir, vključno z začasno odpravo pravila 80/20 v igralništvu, prilagoditev delovnih viz v nekaterih državah z obstoječimi omejitvami, zlasti v hotelirstvu,
3. Enostavna fiskalna politika - znižanje in odprava davkov potnikov, ki povečujejo stroške potovanj,
4. Uvedba spodbude - uvedba olajšav in spodbud za podporo neprekinjenega poslovanja podjetij, ki jih je virus najbolj prizadel; zlasti za majhna in srednje velika podjetja,
5. Podpora destinacijam - povečanje proračunov in dodelitev sredstev za namene promocije in razvoja izdelkov na destinacijah, ko bodo ponovno pripravljene sprejeti obiskovalce.

OECD

COVID-19: Skupni ukrepi za zmago v vojni (18. 3.)

Pandemija koronavirusa povzroča veliko izgubo življenj in hudo trpljenje ljudi. Je javna zdravstvena kriza, ki preizkuša naše kolektivne zmožnosti odzivanja, s seboj pa prinaša tretji in največji gospodarski, finančni in družbeni šok 21. stoletja, po 11. septembru in globalni finančni krizi leta 2008. Prinaša dvojno škodo: zaustavitev proizvodnje v prizadetih državah, ki prispeva dobavnim verigam po vsem svetu in upad potrošnje, skupaj s padcem zaupanja. Strogi ukrepi, ki se izvajajo, čeprav so bistveni za obvladovanje virusa, peljejo v stanje zamrznitve, izhod ne bo preprost.

Razsežnost trenutnega stanja prinaša izjemno kompleksnost gospodarskega napovedovanja. Začasni gospodarski obeti OECD, objavljeni 2. marca 2020, so prvič poskušali oceniti verjeten vpliv novega koronavirusa na globalno rast, zdaj pa je jasno, da smo že presegli najbolj pesimistični scenarij, ki je bil predviden takrat. Obnašanje finančnih trgov odraža izjemno negotovost razmer. Še pred nekaj tedni so strokovnjaki verjeli, da bo okrevanje v obliki krivulje V (takojšna rast po zaježitvi), sedaj pa je jasno, da tako hitrega okrevanja ne bo. Najverjetneje bo okrevanje v podobi U, v kolikor pa države ne bodo sprejemale pravih odločitev, jih lahko čaka tudi okrevanje, ki bo bolj podobno obliki L. Vse bolj verjetno je, da bomo v sedanjem in naslednjem četrtletju leta 2020 zaznali zaporedne upade svetovnega BDP, ekonomske posledice pa bodo čutile vse regije.

Svetovno gospodarstvo je že pred izbruhom pokazalo številne ranljivosti, ki zdaj lahko poslabšajo upad, ki ga je dosegel izbruh virusa. Sem spadajo globoko zadolžena podjetja in trgovinske napetosti med glavnimi gospodarstvi. Druga ranljivost so vrzeli v dohodku, bogastvu in stabilnosti delovnih mest v mnogih državah, ki grozijo velikemu delu prebivalstva. Več kot tretjina gospodinjstev OECD je finančno negotovih, kar pomeni, da bi zapadli v revščino, če bi izgubili trimesečni dohodek. Kar zadeva trgovinske omejitve, ki so se v zadnjih nekaj letih razširile, lahko v nekaterih okoliščinah vplivajo ne samo na nujno potreben medicinski material, ampak tudi na motnje v preskrbovalni verigi s hrano ali drugimi potrebnimi dobrinami in storitvami. Na splošno to povečuje tveganje za hujši izbruh, pa tudi za globljo in dolgotrajnejšo recesijo.

Zdaj je čas za nujne in obsežne odzive, s katerimi je treba pričeti takoj, ob upoštevanju različnih časovnih obdobj in nujnosti:

- a) takojšnja potreba po reševanju javnozdravstvene krize,
- b) kasnejša potreba po ponovnem zagonu gospodarstva in

- c) dolgoročna potreba po novih pristopih politike za odpravo škode in zagotovitve boljše priprave na prihodnje pretrse.

Trenutna kriza je izpostavila pomanjkljivosti v sistemih zdravstvenega varstva, od števila postelj na intenzivnih oddelkih, do pomanjkanja delovne sile, nezmožnosti zagotavljanja zadostnega števila mask in uvedbe testiranja v nekaterih državah ter pomanjkljivosti v raziskavah in dobavi zdravil in cepiv.

Le s takojšnjimi, obsežnimi in usklajenimi ukrepi bo gospodarstvo pripravljeno na hiter in odločen zagon. Za povrnitev zaupanja je potrebno storiti vse. Potrebno je tudi odpravljanje dejavnikov, ki so bili prisotni še pred pojavom virusa. **V današnjem globalnem svetu številnih vprašanj ni več mogoče obravnavati znotraj domačih meja**, pa naj gre za virus, trgovino, migracije, okoljsko škodo ali terorizem. Večstranski ukrepi ustvarjajo pozitivne učinke, ki bodo za države učinkovitejši, kot če bi delovale posamično.

Vir: [OECD](#).

ETC

Evropski turizem zahteva hitre podporne ukrepe za zmanjševanje uničujočih vplivov virusa (17. 3.)

Učinki izbruha novega koronavirusa se že čutijo skozi celotno svetovno gospodarstvo. Gospodarska aktivnost se je zmanjšala, upad na območjih, ki jih je virus prizadel pa je precejšen. Še posebej je prizadet turistični sektor, kjer je v nevarnosti več milijonov delovnih mest, **mnoga mala in srednja podjetja pa bodo primorana zaključiti svoje poslovanje**. Zato mora biti podpora turizmu prednostna naloga pri odzivanju na krizo, načrtih za ponovno oživitev gospodarstva in implementiranih ukrepih.

Evropski turistični manifest pozdravlja odziv, ki ga je Evropska komisija predstavila 13. marca in zahteva takojšnjo implementacijo ukrepov, ki bodo ublažili družbeno-ekonomske učinke izbruha virusa. Menijo, da so za dolgoročno krepitev sektorja in hitro okrevanje po zaključku krize, ukrepi potrebni takoj.

Pozivajo naj takoj pričnejo z izvajanjem naslednjih ukrepov:

- začasna državna pomoč vlad za turistični sektor,
- hiter in enostaven dostop do kratkoročnih in srednjeročnih posojil za premagovanje likvidnostnih težav, vključno s sredstvi, ki so na voljo preko EU – Corona Response Investment,
- davčne olajšave, v prvi vrsti za mala in srednje velika podjetja in za gospodarske subjekte vseh velikosti,
- zaščita delavcev pred brezposelnostjo in izgubo dohodka ter podpora za samozaposlene,
- hitra uvedba evropskega sistema zavarovanja za brezposelnost,
- odlog davčnih in socialnih prispevkov,
- takojšnje sprejetje začasne opustitve dodeljevanja časovnih blokov na letališčih,
- podpora za širše področje kulture (umetnost in dediščina),
- boljše usklajevanje med državnimi organi v prilagajanju potovalnih nasvetov za ljudi, ki potujejo v prizadete regije in za tiste, ki se vračajo s teh območij.

Za zagotovitev popolnega okrevanja po krizi, pozivajo k izvajanju dodatnih naslednjih ukrepov:

- poenostavitev vizumskih postopkov za oddaljene trge,
- znižanje ali opustitev davkov za potnike (potniške dajatve, turistične takse itd.),

- podpiranje destinacij s povečanjem njihovega proračuna za promocijo, trženje in razvoj produktov, takoj ko bodo ponovno pripravljeni sprejeti obiskovalce.

ETC – prepoved potovanj bo imela škodljive posledice (12. 3.)

ETC, ETOA, USTOA, ECTAA zato pozivajo evropske in ameriške oblasti naj prekličijo 30 dnevno prepoved potovanj iz Evrope v ZDA. Menijo, da prepoved ni utemeljena in da dodaja še več zmede ter povzroča še večje izgube, ki bi lahko dolgoročno vplivale na zaposlitev in ekonomsko rast. Prepoved velja za 26 članic schengenskega območja, med njimi je tudi Slovenija. Santander (ETC) pravi, da je virus globalna kriza, ki ni omejena na le eno destinacijo in potrebuje sodelovanje in ne enostranskih ukrepov. Jenkins (ETOA) pravi, da gre pri tem virusu za globalno krizo, ki potrebuje globalno razumevanje. Ta poteza nesorazmerno škoduje turizmu v ZDA in niža zaupanje v Evropo kot destinacijo. Izpostavlja, da je strah bolj škodljiv in se širi hitreje kot virus.

UNWTO

Poziv inovatorjem in podjetnikom naj pospešijo obnovo turizma (25. 3.)

Svetovna turistična organizacija (UNWTO) ob podpori Svetovne zdravstvene organizacije (WHO) poziva inovatorje in podjetnike, naj predlagajo nove rešitve za pomoč turističnemu sektorju, da si opomore od izbruha novega koronavirusa. Z milijoni ogroženih delovnih mest, je bil turistični sektor prizadet močneje kot katerikoli drugi sektor, zato je UNWTO v odziv na pandemijo pričela vključevati tudi spodbujanje inovacij. Turizem je sektor, ki ga je bolezen covid-19 najbolj prizadela, zato mora biti naš odziv močan in enoten.

Izziv "Zdravilne rešitve" so lansirali v sodelovanju s Svetovno zdravstveno organizacijo. Ta globalni poziv za podjetnike in inovatorje spodbuja k predložitvi idej, s katerimi bo turistični sektor ublažil vpliv pandemije in pospešil obnovo. Zlasti je izziv usmerjen v iskanje idej, ki bi lahko stanje takoj spremenile za destinacije, podjetja in za javno zdravje. Ideje, ki jih bodo posamezniki pripravili morajo biti pripravljene na izvajanje, udeleženci pa morajo biti sposobni dokazati, da lahko njihove ideje pomagajo turizmu v odzivu na trenutno stanje. Ideje morajo biti začrtane in pripravljene na razširitev, z oblikovanim poslovnim načrtom in potencialom za izvedbo v več državah.

Generalni sekretar UNWTO pojasnjuje »Turizem je sektor, ki ga je novi koronavirus najbolj prizadel. Naš odziv mora biti močan in enoten. Sprejeti moramo inovacije, zato pozivam vse podjetnike in inovatorje z idejami, ki so razvite in pripravljene za implementacijo, da jih delijo z nami. Zlasti želimo slišati ideje, ki bodo skupnostim pomagale, da okrevaljo – ekonomsko in socialno ter ki lahko prispevajo na področju javnega zdravja«.

Prijave je možno oddati do 10. aprila 2020. Zmagovalci izziva »Zdravilne rešitve za turizem« pa bodo povabljeni, da svoje ideje predstavijo predstavnikom več kot 150 vlad. Vključeni bodo tudi v inovacijsko mrežo UNWTO, ki vključuje številna novoustanovljena podjetja in vodilna podjetja iz celotnega turističnega sektorja.

UNWTO predstavlja globalni krizni odbor za turizem (20. 3.)

Odbor, ki ga vodi UNWTO, bo imel redne sestanke, ki odražajo potrebo po usklajenih in učinkovitih ukrepih zasebnega in javnega sektorja, vlad, mednarodnih finančnih institucij in Združenih narodov.

Ta izjemna nevarnost javnemu zdravju je že postala gospodarska kriza, ki bo pustila tudi hude družbene posledice. Ogrožen je način preživetja milijonov ljudi in njihovih družin, tako v mestnih središčih in oddaljenih krajih, kjer je turizem eden glavnih virov dohodka in sredstvo za družbeno vključenost, zaščito dediščine in razvoj. Negotovost o tem, kako dolgo bo trajala ta kriza ali kakšen bi lahko bil končni gospodarski in strukturni vpliv na turizem, vse vključene združuje v zaskrbljenosti zaradi milijonov izgubljenih delovnih mest.

Z majhnimi in srednje velikimi podjetji, ki predstavljajo 80 % celotnega sektorja po vsem svetu, bo širši družbeni vpliv krize presegel turizem, kar bo postalo ključna skrb mednarodne skupnosti. Situacija nas postavlja pred skupni izziv, ki ga je mogoče reševati le s skupnim delom, okrevanje pa bo odvisno od skupnih prizadevanj, zato ostanite doma, da bomo lahko potovali jutri.

Turizem in koronavirus (17. 3.)

Izbruh virusa covid-19 predstavlja velik izziv za turistični sektor. Svetovna turistična organizacija je okrepila sodelovanje s Svetovno zdravstveno organizacijo; instituciji sta se sestali v Ženevi in spodbujata usklajen odziv na izbruh. UNWTO poziva sektor in potnike, naj se s tem izzivom spoprimejo z zanesljivo presojo in sorazmernimi ukrepi. **Turizem je trenutno ena najbolj prizadetih panog.** Na podlagi uvajanja omejitev potovanj UNWTO poudarja pomen mednarodnega dialoga in sodelovanja ter poudarja, da izziv izbruha virusa predstavlja tudi priložnost, da se pokaže, kako lahko solidarnost presega meje. Turistični sektor, tako kot nobena druga gospodarska dejavnost, temelji na interakciji med ljudmi. UNWTO vodi odziv turističnega sektorja s tesnim sodelovanjem s Svetovno zdravstveno organizacijo, z zagotavljanjem WHO, da se **zdravstveni ukrepi izvajajo na načine, ki zmanjšujejo nepotreben vpliv na mednarodna potovanja in trgovino**, s solidarnostjo s prizadetimi državami, s poudarkom na dokazani odpornosti turizma in s pripravljenostjo podpreti okrevanje.

Poziv, naj bo turizem del okrevanja (6. 3.)

UNWTO poziva vlade, mednarodne organizacije, donatorske agencije naj turizem vključijo v načrte in ukrepe za oživitve gospodarstva. WHO še vedno odsvetuje potovalne ali trgovinske omejitve v državah s covid-19. UNWTO ocenjuje, da bo v letu 2020 sledilo zmanjšanje prihodov in prenočitev; pričakovan je cca 1 – 3 % upad, kar pomeni 30 do 50 milijard \$ izgub v mednarodnih prihodkih; ta napoved se bo lahko še spremenila. Pred izbruhom je bila napovedana 3 – 4 % rast. Najhuje bosta prizadeti Azija in Pacifiško območje, s pričakovanim 9 do 12 % upadom. Ocen za druge regije, zaradi hitro spreminjajoče situacije, trenutno še ni. Izbruh bo čutilo celotno turistično gospodarstvo. **Majhna in srednje velika podjetja predstavljajo kar 80 % turističnega gospodarstva in so še posebej izpostavljena, saj zaposlujejo nekaj milijonov ljudi po svetu.** Politična in finančna zavezanost sta ključni za zagotovitev večjega ekonomskega in socialnega okrevanja turizma, kar dokazujejo tudi pretekle motnje in prožnost turizma. V zadnjih desetletjih je turizem dozorel in pomembno prispeva k trajnostnemu razvoju, gospodarski rasti in zaposlovanju. UNWTO je pripravljena podati smernice in podpira ukrepe za čimprejšnje okrevanje sektorja.

PATA

Obstaja visoko tveganje, da bo okrevanje po koronavirusu daljše, kot je bilo po SARS-u (21. 2.)

PATA opozarja, da se učinki koronavirusa v potovalni industriji povečujejo dnevno, učinek pa čutijo vsi deležniki v industriji. Veliko destinacij, organizacij in podjetij v Aziji je zaskrbljenih, zaradi finančnih učinkov, ki jih bo širjenje okužbe imelo na njihovo poslovanje, saj Kitajska predstavlja njihov primarni trg. Točke preloma, ko bi število okužb začelo upadati še nismo dosegli. Po izbruhu SARS je industrija potrebovala dobre pol leta, da je okrevala. **Na PATA-i menijo, da obstaja tveganje, da bo zdajšnja doba okrevanja daljša.** Močno finančno izgubo bodo utrpela številna podjetja na Kitajskem, kar lahko povzroči, da bodo Kitajci tudi po zaježitvi virusa potovali manj (sploh potovanja overseas), saj se bodo želeli nadoknaditi izgubljeni dohodek. PATA predlaga, da se destinacije in podjetja kratkoročno usmerijo na domači trg in bližnje trge, hkrati pa izkažejo podporo tudi kitajskim partnerjem, saj sta podpora in razumevanje ključ do kasnejšega hitrega okrevanja in vrnitve na trg.

IATA

Večji udarec na prihodke letalskih družb (24. 3.)

IATA je posodobila analizo vpliva pandemije Covid-19 na prihodke letalske industrije. Zaradi strogih omejitev potovanj in pričakovane svetovne recesije IATA ocenjuje, da bi lahko prihodki potniškega prometa v industriji upadli za 252 milijard dolarjev oziroma za kar 44 % v primerjavi z letom 2019 (v Evropi za 76 mrd \$ v primerjavi z 2019). To je v scenariju, v katerem stroge omejitve potovanj trajajo do tri mesece, omejitvam pa sledi postopno okrevanje v letu 2020. Prejšnja analiza IATA, ki je

predvidevala okoli 113 milijard dolarjev izgube prihodka je bila opravljena preden so države po vsem svetu uvedle obsežne omejitve potovanj, ki so v veliki meri zaprle mednarodni trg letalskih potovanj.

Letalska industrija se sooča z najhujšo krizo, saj je v nekaj tednih scenarij, ki je bil še v začetku meseca komuniciran kot »najslabši scenarij«, sedaj boljši kot njihove zadnje ocene. Brez takojšnjih ukrepov za pomoč, letalska industrija ne bo obstala. Letalske družbe potrebujejo 200 milijard \$ podpore za likvidnost, da bi se lahko prebile skozi krizo. Nekatere vlade so že nakazale pripravljenost pomagati, vendar jih mora še veliko slediti.

Najnovejša analiza predvideva, da se stroge omejitve potovanj odpravijo po treh mesecih. Okrevanje povpraševanja bo slabil vpliv svetovne recesije. Celoletno povpraševanje potnikov upada za 38 % v primerjavi z letom 2019 – v Evropi za 46 %. Kapacitete industrije, na domačem in mednarodnem trgu, so bodo do konca drugega četrtletja (30. 6. 20), v primerjavi z enakim obdobjem v 2019 zmanjšale za 65 %, do konca leta 2020 pa bo industrija okrevala do te mere, da bo zaznati le še 10 % zmanjšanje kapacitet v primerjavi z letom 2019.

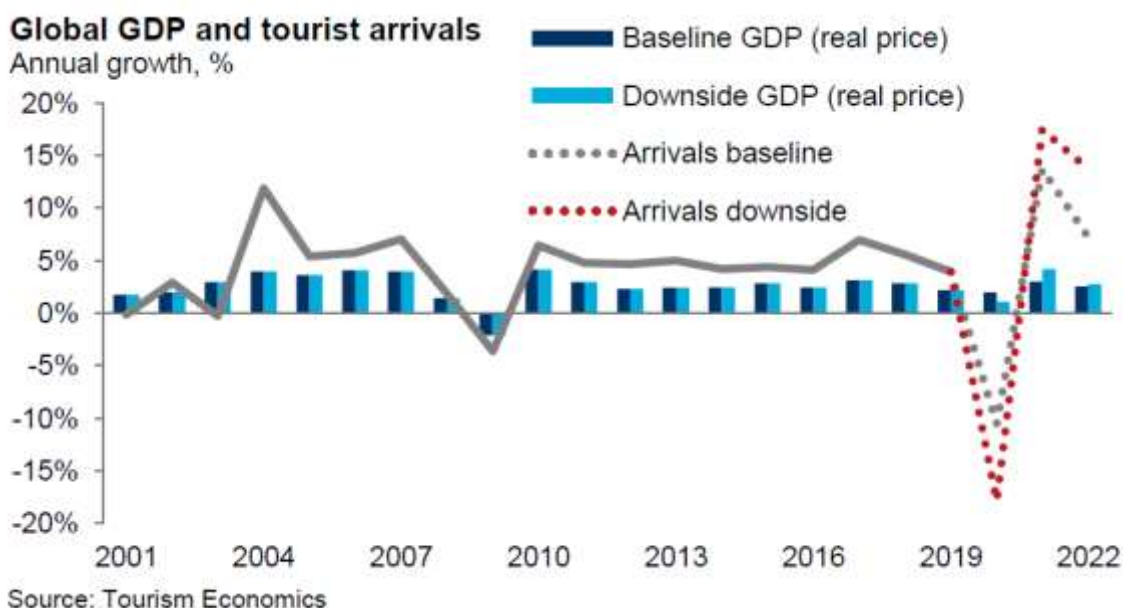
REGIJA	% SPREMEMBA RPK – POTNIŠKI KM (2020/2019)	VPLIV NA PRIHODEK POTNIŠKEGA PROMETA (MRD \$) 2020/2019
Afrika	-32 %	-4
Azija Pacifik	-37 %	-88
Evropa	-46 %	-76
Latinska Amerika	-41 %	-15
Bližnji vzhod	-39 %	-19
Severna Amerika	-27 %	-50
Industrija	-38 %	-252

Travel & Tourism Global

Covid-19: posodobljen vpogled in vplivi pandemije (16. 3.)

KLJUČNO:

- 11. 3. je WHO izbruh novega koronavirusa razglasila za pandemijo
- V odgovor na krizo so države po svetu sprejele različne ukrepe, da bi omejile izbruh. Ti ukrepi pa povzročajo prekinitev globalnih rasti. Napoved svetovnega BDP za leto 2020 je bila znižana; obstaja verjetnost, da jo bo potrebno še dodatno znižati.
- Razmere bodo močno vplivale na turizem, saj bo sledil močen padec svetovnih potovanj. Pričakujemo lahko 10,5 % padec svetovnih prihodov, kar predstavlja 155 milijonov manj prihodov na svetovni ravni.
- **Vedno bolj se približujemo napovedanemu najslabšemu scenariju** (po prvi raziskavi objavljeni 7. 2. 2020), **saj so bile implementirane prepovedi potovanj v več državah in hitreje, kot je bilo pričakovano.** Hkrati pa razširjanje virusa in omejitve ponudbe še dodatno zmanjšujejo razpoložanje za potovanja.
- Po napovedanem najslabšem scenariju bodo **svetovni prihodi padli za kar 17,9 %**, kar predstavlja **263 milijonov manj prihodov** na svetovni ravni kot v letu 2019.
- Kljub vsemu pa je **pričakovano, da bo okrevanje po stabilizaciji hitro, saj se je potovalna industrija tudi v preteklosti izkazala za izredno prožno in odporno na različne dogodke.** Pričakovano je, da bo, tudi v primeru uresničitve najslabšega scenarija, potovalni sektor popolnoma okrevljal do leta 2023.

Države so sprejele ukrepe kot so:

- Odpoved dogodkov, konferenc, forumov in športnih aktivnosti,
- Zaprtje šol,
- Obširne potovalne prepovedi (domači, vhodni, izhodni turizem),
- Podaljšanje počitnic,
- Individualna samoizolacija,
- Podjetja so sprejela dodatne ukrepe kot so omejitve potovanj zaposlenih in delo od doma.

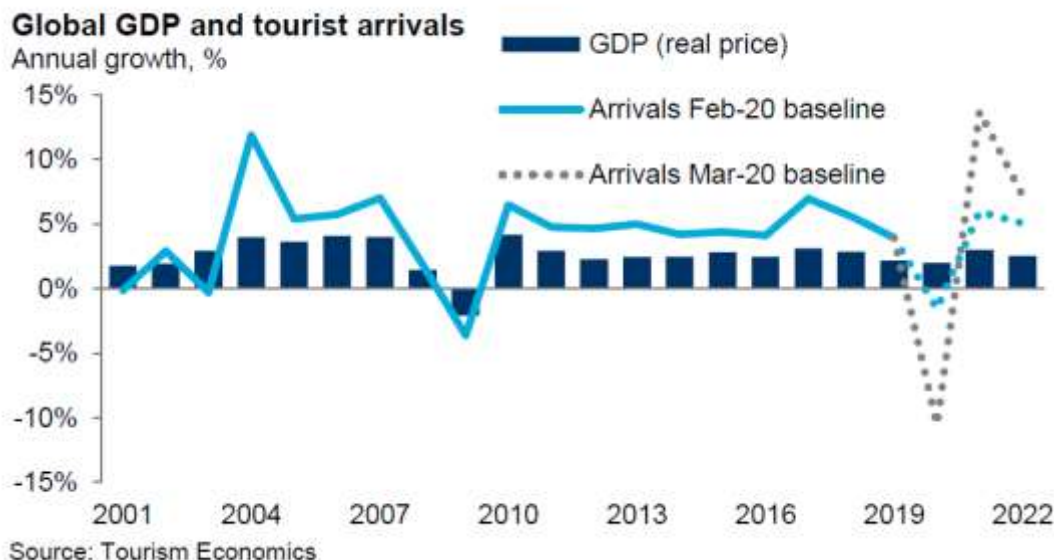
Ti ukrepi pa povzročajo **resne motnje v ekonomiji, kar bo privedlo do dodatnih zamud in odpovedi investicij ter nižje potrošnje**, vključno z nižjo turistično potrošnjo.

Največji vpliv na turizem imajo:

- **Uradne omejitve potovanj**; največje omejitve so bile sprejete v državah z velikim številom obolelih, kjer bodo posledično čutili večji vpliv na turizem,
- **Odpovedi dogodkov**; direkten vpliv na potrošnjo na destinaciji,

- **Odpor do tveganja;** potencialnih popotnikov, kar privede do odpovedi ali odložitve potovalnih načrtov.

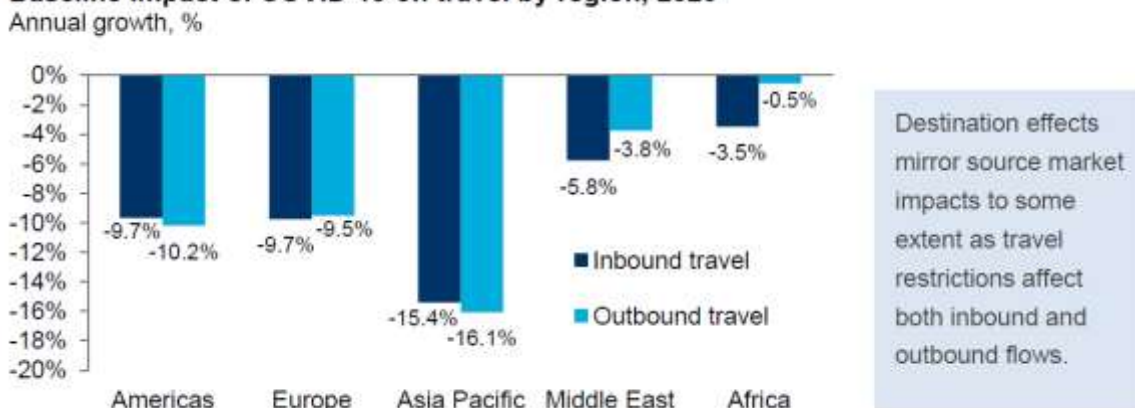
Svetovna potovanja bodo v letu 2020 padla za vsaj 10,5 % v primerjavi z letom 2019, kar na svetovni ravni predstavlja 155 milijonov manj prihodov. Ta scenarij bo realiziran v primeru, da se v državah, ki se borijo z boleznijo covid-19, izbruh zameji v 5 mesecih. V tem primeru je popolno okrevanje pričakovati do leta 2022.

Najbolj prizadeta bo azijsko-pacifiška regija s 15,4 % padcem prihodov v letu 2020, kar predstavlja 55 milijonov manj prihodov kot v letu 2019. Kitajska, ki je bila središče izbruha in bo doživela največji upad, saj hkrati predstavlja največji cilni trg in vir povpraševanja po potovanjih v regiji. Velike upade vhodnih in izhodnih potovanj bosta zabeležili tudi Južna Koreja in Japonska.

Potovanja v Evropo bodo v letu 2020 po napovedih doživela 9,7 % upad. Ta upad bo nižji kot v azijsko-pacifiški regiji, vendar pa predstavlja večji delež potovanj; kar 72 milijonov prihodov manj kot v letu 2019.

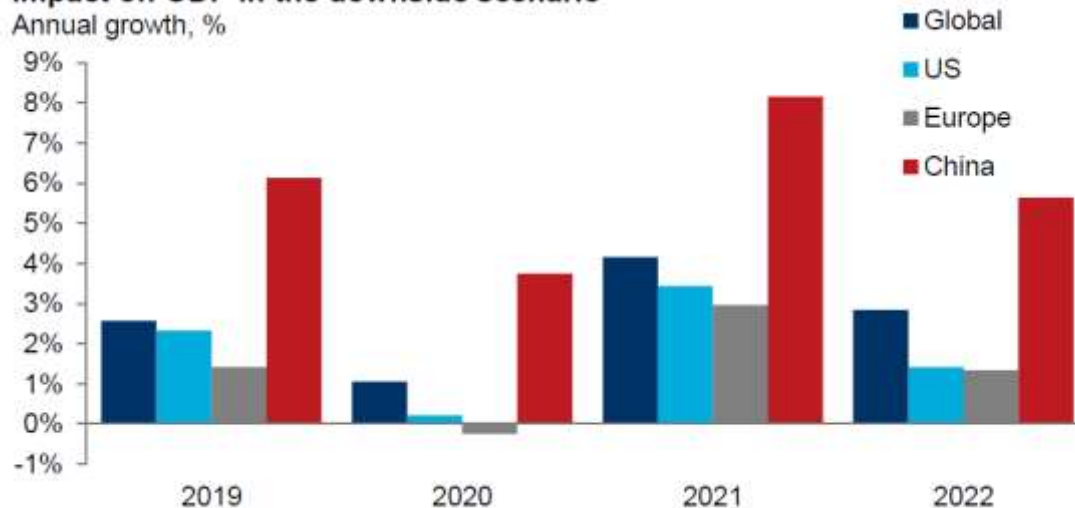
Baseline impact of COVID-19 on travel by region, 2020

V letu 2020 je pričakovan 10,9 % upad potovanj v Severno Ameriko, kar predstavlja 16 milijonov izgubljenih prihodov turistov. Potovanj v celotno ameriško regijo bo 9,7 % manj kot v letu 2019. Na Bližnji vzhod bo prihodov za 5,8 % manj, v Afriko pa za 3,5 % manj kot v letu 2019.

Tveganje pri izbruhu covid-19 je, da bodo učinki bolj izraziti od predvidenih – to vključuje tudi nadaljnje ukrepe za omejitev izbruha. V tem primeru bi bili negativni vplivi na svetovno rast večji, saj bodo kratkoročne omejitve ponudbe vplivale na povpraševanje na daljši rok.

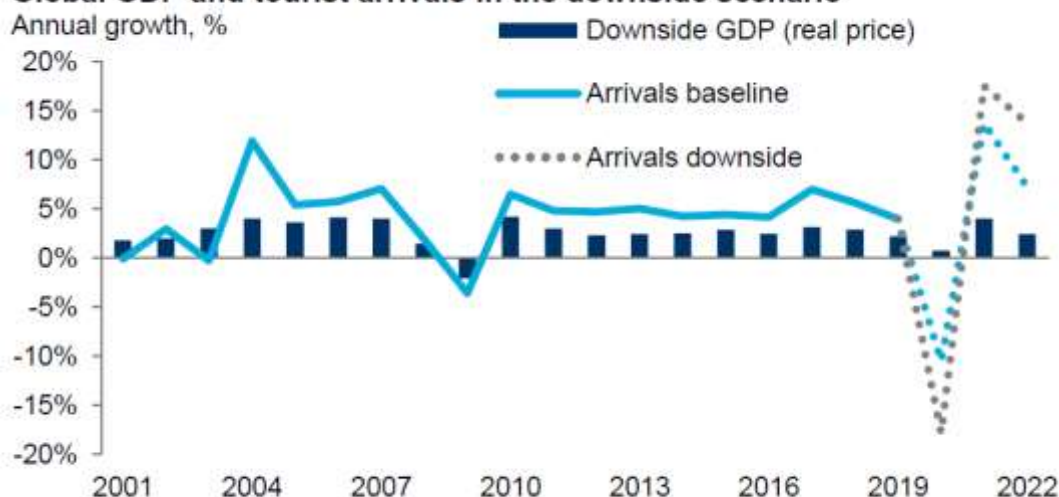
Impact on GDP in the downside scenario

Source: Tourism Economics

Najslabši scenarij pandemije bi pomenil globalno recesijo, saj bi se rast z 2,6 % v letu 2019 upočasnila na 1,1 % v letu 2020, kar bi imelo vpliv na vsa večja gospodarstva. Kljub temu bi bilo podobno kot pri ostalih scenarijih okrevanje, po stabilizaciji, hitro. Sicer pa bi ta scenarij, zaradi dodatnih potovalnih omejitev in negativnega razpoloženja popotnikov do turističnih aktivnosti, povzročil še slabše stanje v turizmu. Po tem scenariju je pričakovan 17,9 % padec svetovnih prihodov, kar predstavlja 263 milijonov manj prihodov kot v letu 2019. Okrevanje po takem razpletu bi se podaljšalo v leto 2021, saj bi bolezen uspeli zamejiti šele v 8. mesecih. Kljub temu, da je še vedno pričakovano hitro okrevanje, vendar z manjšo verjetnostjo, da bi padec v celoti izravnalo v istem letu. **Popolno okrevanje v tem primeru je pričakovati do leta 2023.**

Global GDP and tourist arrivals in the downside scenario

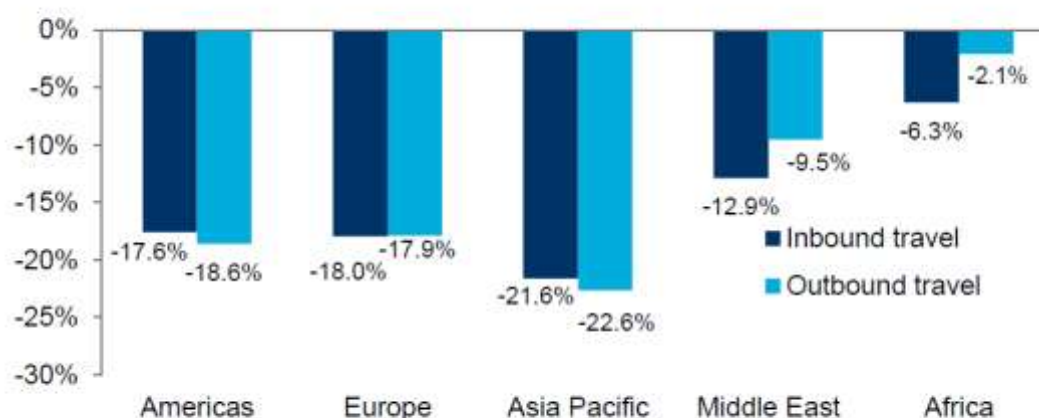

Source: Tourism Economics

Po tem scenariju je v primerjavi z letom 2019 pričakovan 18 % upad prihodov v Evropo, 17,6 % upad v ameriško regijo, 21,6 % upad v azijsko-pacifiško območje, 12,9 % upad prihodov na Bližnji vzhod in 6,3 % upad prihodov v Afriko.

Downside impact of COVID-19 on travel by region, 2020

Annual growth, %

Source: Tourism Economics

Spodnji tabeli prikazujeta število prihodov, ki jih bo po napovedih zabeležila določena regija; prva tabela predstavlja pričakovane prihode glede na srednji scenarij, druga pa glede na najslabši pričakovan scenarij.

- Evropa je v letu 2019 zabeležila 742 milijonov mednarodnih prihodov; po srednjem scenariju je v letu 2020 napovedanih 670 milijonov prihodov, **po najslabšem pa 609 milijonov prihodov turistov**.
- Svetovno je bilo v letu 2019 zabeleženih 1,5 milijard mednarodnih turističnih prihodov; po srednjem scenariju je v letu 2020 napovedanih 1,3 milijard prihodov, **po najslabšem pa 1,2 milijarde prihodov turistov**.

Tabela 1:

	Inbound arrivals - Mar-20 baseline (mns)					Inbound arrivals - Mar-20 baseline (% y-y growth)				
	2018	2019	2020	2021	2022	2018	2019	2020	2021	2022
	e	e	f	f	f	e	e	f	f	f
World	1,419.6	1,475.7	1,320.3	1,501.3	1,609.8	5.6%	4.0%	-10.5%	13.7%	7.2%
Americas	215.8	218.9	197.7	223.4	239.9	2.7%	1.4%	-9.7%	13.0%	7.4%
North America	142.2	145.3	129.5	145.4	156.1	3.6%	2.2%	-10.9%	12.3%	7.3%
Caribbean	25.7	26.7	24.6	27.6	29.3	1.2%	4.1%	-7.9%	12.0%	6.3%
Central & South America	47.9	46.8	43.6	50.4	54.5	1.0%	-2.2%	-6.9%	15.7%	8.1%
Europe	714.8	742.5	670.1	753.5	801.1	5.3%	3.9%	-9.7%	12.4%	6.3%
Western Europe	475.9	487.6	424.6	480.2	512.8	3.3%	2.5%	-12.9%	13.1%	6.8%
Eastern Europe	238.9	254.9	245.6	273.3	288.3	9.5%	6.7%	-3.7%	11.3%	5.5%
Asia & the Pacific	339.0	354.5	300.0	350.9	382.7	6.9%	4.6%	-15.4%	17.0%	9.1%
North East	168.7	173.9	134.4	163.0	182.8	6.1%	3.1%	-22.7%	21.3%	12.1%
South East	128.8	138.1	125.5	142.4	151.0	7.7%	7.3%	-9.2%	13.4%	6.1%
South	24.4	25.0	23.9	27.3	29.5	10.5%	2.2%	-4.2%	13.9%	6.1%
Oceania	17.1	17.4	16.1	18.2	19.5	3.8%	2.1%	-7.4%	13.1%	6.9%
Africa	80.0	84.2	81.3	91.3	97.0	13.4%	6.3%	-3.5%	12.4%	6.2%
Mid East	70.1	75.6	71.2	82.2	89.2	3.6%	7.9%	-5.8%	15.4%	8.4%

Source: Tourism Economics

Tabela 2:

	Inbound arrivals - Downside scenario (mns)					Inbound arrivals - Downside scenario (% y-y growth)				
	2018	2019	2020	2021	2022	2018	2019	2020	2021	2022
	e	e	f	f	f	e	e	f	f	f
World	1,419.6	1,475.7	1,212.3	1,424.2	1,619.9	5.6%	4.0%	-17.8%	17.5%	13.7%
Americas	215.8	218.9	180.4	211.5	242.1	2.7%	1.4%	-17.6%	17.3%	14.4%
North America	142.2	145.3	115.9	136.2	156.3	3.6%	2.2%	-20.2%	17.5%	14.8%
Caribbean	25.7	26.7	23.1	26.6	30.0	1.2%	4.1%	-13.5%	15.2%	12.9%
Central & South America	47.9	46.8	41.4	48.7	55.7	1.0%	-2.2%	-11.6%	17.6%	14.5%
Europe	714.8	742.5	609.2	713.2	806.6	5.3%	3.9%	-18.0%	17.1%	13.1%
Western Europe	475.9	487.6	368.1	444.0	509.8	3.3%	2.5%	-24.5%	20.6%	14.8%
Eastern Europe	238.9	254.9	241.0	269.2	296.8	9.5%	6.7%	-5.4%	11.7%	10.3%
Asia & the Pacific	339.0	354.5	277.9	331.6	382.4	6.9%	4.6%	-21.6%	19.3%	15.3%
North East	168.7	173.9	116.8	148.4	178.7	6.1%	3.1%	-32.9%	27.0%	20.5%
South East	128.8	138.1	122.3	138.8	153.8	7.7%	7.3%	-11.5%	13.5%	10.8%
South	24.4	25.0	23.0	26.5	30.0	10.5%	2.2%	-7.7%	15.1%	13.0%
Oceania	17.1	17.4	15.8	17.9	19.9	3.8%	2.1%	-9.4%	13.3%	11.2%
Africa	80.0	84.2	78.9	89.4	99.3	13.4%	5.3%	-6.3%	13.3%	11.0%
Mid East	70.1	75.6	65.9	78.5	89.5	3.6%	7.9%	-12.9%	19.1%	14.0%

Source: Tourism Economics

Vir: Tourism Economics, Travel & Tourism Global, Covid-19: updated outlook and pandemic impacts, 16. 3. 2020.

SKIFT

40 % podjetij pričakuje, da se bodo poslovna potovanja vrnila v treh mesecih (24. 3.)

Raziskava, ki jo je med 18. in 21. marcem izvedlo združenje Global Business Travel Association in v kateri je sodelovalo 1.155 podjetij kaže, da približno 40 % podjetij napoveduje, da se bodo poslovna potovanja vrnila v naslednjih treh mesecih, okoli 17 % pa meni, da je vrnitev potovanj v 6 mesecih bolj realna. 40 % vprašanih ni prepričanih kdaj lahko pričakujejo vrnitev potovanj.

Trenutna realnost je temna, saj so podjetja razkrila, da jih je kar **96 % odpovedalo ali prestavilo vsa ali večino mednarodnih poslovnih potovanj**. **82 % je odpovedalo ali prestavilo vsa ali večino domačih poslovnih potovanj**. 41 % podjetij je odpovedalo ali prekinilo vsa poslovna potovanja, medtem ko jih polovica (53 %) poroča, da je njihovo podjetje odpovedalo ali prekinilo vsa nebistvena potovanja, z izjemo nekaterih nujnih potovanj. **Ocena odpovedanih potovanj za marec 2020 je 89 % poslovnih potovanj**, v začetku meseca marca so odpovedi poslovnih potovanj ocenjevali le na 43 %. Zaradi izbruha koronavirusa je bilo preklicanih 95 % ali prestavljenih 92 % sestankov, konferenc ali dogodkov. Kar za tretjino (31 %) prestavljenih dogodkov pa so se podjetja odločila za preselitev na drugo lokacijo.

Člani združenja so za zaščito zaposlenih v večini (85 %) pričeli z delom od doma, 70 % pripravlja krizne načrte za izvedbo dela preko telekonferenc in video srečanj, 79 % pa zaposlenim stalno zagotavlja podatke o varnosti in zdravju. Ostali ukrepi vključujejo omejevanje števila ljudi v pisarnah (59 %), začasno zaprtje vseh oddelkov razen bistvenih (26 %), zaprtje pisarn v celoti (25 %) in selitev zaposlenih na nove lokacije (11 %). 70 % podjetij svoje ukrepe in potovalne politike stalno spreminjajo.

Podjetja, ki nastopajo kot ponudniki na trgu, so čutila močnejši finančni vpliv krize, ki ga v močnejši meri čuti ter opisuje kot pomemben vpliv na njihove prihodke kar 94 % ponudnikov. **54 % podjetij pravi, da bo izbruh koronavirusa njihov način poslovanja spremenil tudi na dolgi rok**, ko ne bo več nevarnosti okužbe z boleznijo, 23 % podjetij pravi, da svojega načina poslovanja ne bodo spreminjali.

Vir: [Skift](#), 40 Percent of Companies Expect Business Travel to Resume Within 3 Months: New Poll.

Kako naj hotelirji določajo cene sob zdaj in po krizi (20. 3.)

Kljub temu, da se tematika trenutno morda ne zdi primerna, saj pri veliko podjetjih gre za preživetje, je potrebno razumeti, da se bo večina po koncu te krize ponovno odprla, njihov **nastop na trgu pa je odvisen tudi od ukrepov, ki jih bodo sprejeli v tem trenutku**. Hotelirji v različnih delih sveta so se iz preteklih dogodkov, kot so naravne katastrofe, teroristični napadi in finančne krize, naučili lekcij, ki so sedaj relevantne globalno. V Aziji so znanje pridobili po izbruhu SARS, v zadnjih mesecih pa so se njihovi pristopi močno razlikovali od tistih, ki so jih sprejeli drugje po svetu. Zahodne države so k nastali situaciji pristopile predvsem z zniževanjem cen, kar pa je, ko gre za potovanja iz zdravstvenih in varnostnih razlogov, nesmiselno. Kot je pokazala raziskava med 500 hotelirji na svetovni ravni, so azijske države zato ukrepale drugače. **Kar polovica azijskih hotelirjev je poskušala svoji storitvi dodati vrednost, v Evropi je bilo takih le 1/3**. Azijski hoteli so se osredotočili na nove segmente gostov, nagovarjanje zvestobe kupcev in na nagrade za potencialne povratne goste.

Pretekle izkušnje kažejo, da se **je nižanju cen potrebno izogniti kolikor se da**. Študije so pokazale, da so hoteli, ki najhitreje in najbolj spustijo svoje cene, med zadnjimi, ki okrevali, ko se povpraševanje vrne. Nižanje cen ima namreč dolgoročne posledice, saj so ob vrnitvi povpraševanja gostje zadržani in ne želijo sprejeti višjih cen (sploh skupine). Izguba prodajne moči pa lahko povzroči počasnejše okrevanje podjetja. **Strokovnjaki ocenjujejo, da bo hotelska industrija v ZDA potrebovala približno 5 let, da bo ponovno dosegala zasedenost, prihodke in dobiček, dosežen v letu 2019**. Za določanje cen je pomembno ocenjevanje na podlagi informacij preteklih tednov, priprava kratkoročnih in srednjeročnih scenarijev donosnosti in zasedenosti ter specifične tržne strategije za okrevanje. Za potrošnika je izrednega pomena tudi izkušnja ob odpovedi rezervacije in obiska, ki mora biti ugodna in odražati fleksibilnost podjetja. Potrebna bo prilagoditev promocije, vezano na ohranjanje družbene razdalje (novi vizuali) in nove trge. Potrebno je zavedanje, da bodo skupinska poslovna potovanja za okrevanje potrebovala največ časa. Pozitivna informacija je, da se na Kitajskem zasedenost, kljub temu,

da je bila v najhujšem obdobju izbruha skoraj nična, že dviga. Znaki okrevanja se že kažejo tudi v drugih azijskih državah.

Več uporabnih informacij za hotelirje najdete na [tej povezavi](#).

Vir: [Skift](#), How Should Hotels Set Room Rates Now and After the Coronavirus Crisis?

10 potrošniških trendov po novem koronavirusu (17. 3.)

Trendwatching že leta spremlja potrošniške trende, ki kažejo čemu bodo potrošniki v prihodnje namenili več pozornosti ter čemu dali večjo vrednost.

Kateri so novonastali trendi?

1. **Virtualna ekonomija izkušenj:** Pridobivanje novih izkušenj skozi virtualni svet. Na primer virtualni ogled destinacije skozi video igro, pri čemer gre za vzbujanje globoke motivacije pri potrošniku. O digitalnih izkušnjah ne smemo razmišljati le kot o orodju ali zabavi, ampak kot o platformi za pridobivanje resničnih izkušenj.
2. **»Shopstreaming« ali predvajanje izdelkov, ki jih prodajajo trgovine v živo:** Gre za predvajanje izdelkov, ki se prodajajo v trgovinah preko družbenih omrežij in spletnih trgovin, v želji povečati dejansko prodajo. Ta trend se je v Aziji pričel pojavljati že v letu 2017. Prenose v živo so na primer začeli uporabljati kitajski kmetje, ki snemajo rast poljščin.
3. **Virtualni družabniki:** Posamezniki iščejo virtualne osebnosti, ki izobražujejo, zabavajo, zdravijo in s katerimi se lahko spoprijateljijo. V času krize se bodo za družbo obrnili k tem orodjem, s čimer pa bodo nadaljevali tudi po koncu krize.
4. **Ambientalni wellness:** Trenutno so ljudje obsedeni z umivanjem in razkuževanjem rok ter higienskimi navadami, kar pa bo po koncu krize v določeni meri izzvenelo. Želja ostati zdravi in varni, pa bo med potrošniki ostala, kar bo za ponudnike čistilcev zraka v prostorih in drugih podobnih orodij za varovanje zdravja ustvarilo novo priložnost.
5. **M2P – mentor varovancu:** Več preživljanja časa na spletu bo spodbudilo tudi željo po produktivno izkoriščenem času, ki je preživet na medmrežjih. Posamezniki bodo pričeli z uporabo platform kjer se lahko naučijo novih veščin, npr. novih jezikov in podobno.
6. **A-trgovina:** Večja želja po interakcijah brez kontakta je ponovno vzbudila povpraševanje po avtomatizirani trgovini, kjer potrošniku dobrine dostavi robot.
7. **Izgorelost:** Tudi pred izbruhom virusa so se ljudje soočali z materialnimi težavami, ki so jih povzročale neenakost, nenehna prisotnost na družbenih omrežjih, podnebna kriza in drugi izzivi. Zdaj je dobrodošla vsaka organizacija, ki lahko ljudem pomaga izboljšati njihovo mentalno zdravje ter pokaže sočutnost do sočloveka.
8. **Odprte rešitve:** Odprto širjenje inovativnih rešitev, ki lahko pomagajo večji skupini, predstavlja nov mejnik trajnosti.
9. **Pomoč pri razvoju:** Ljudje bodo več časa preživeli doma, zato se lahko naučijo novih veščin, na primer kuhati. Tukaj se kaže priložnost pomagati potrošnikom, da se izboljšajo.
10. **Virtualni statusni simboli:** Vse več je tudi želja po trajnostni rabi virov. Trenutna kriza je še dodatno spodbudila spoznanje, da so statusni simboli lahko tudi virtualni.

Vir: [Skift](#), After the Virus: 10 Consumer Trends for a Post-Coronavirus World

Raziskava med ameriškimi popotniki (2. 3., 10. 3. in 18. 3.)

1. val

Skift je, vezano na izbruh koronavirusa covid-19, med 27 in 29. februarjem opravil raziskavo med 377 ameriškimi popotniki.

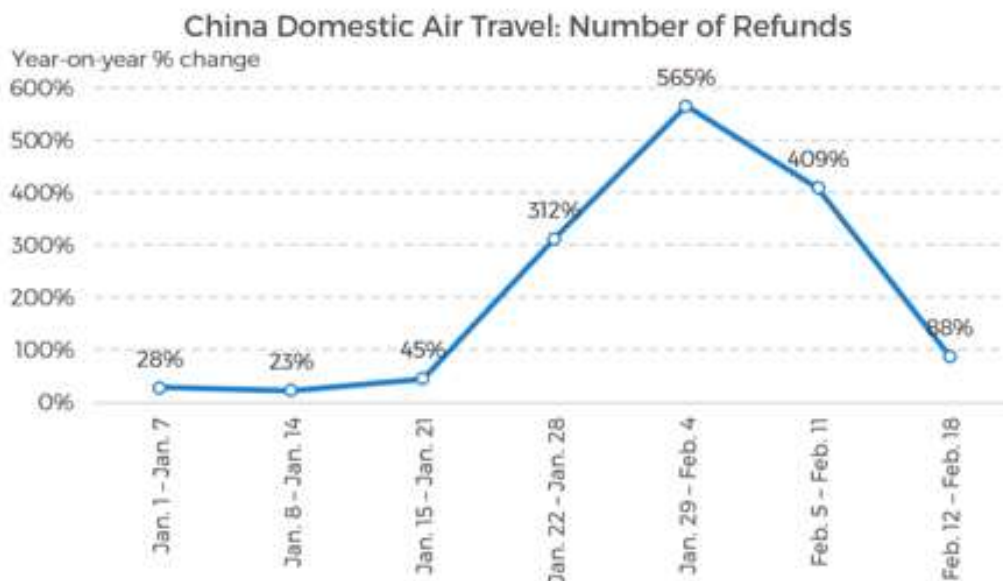
Teh 377 popotnikov je imelo že rezervirane potovalne načrte:

- v **zadnjih 14 dneh je 12 % svoje potovanje odpovedalo**, 88 % ni odpovedalo potovanja,
- **povprečen Američan rezervira svoje počitnice 2 – 3 mesece vnaprej**, pri tem rezervacijo hotela v povprečju opravi 26 dni pred potovanjem,
- večina ameriških turistov **trenutno razmišlja o pomladnih in poletnih počitnicah**; ubrali pa so pristop »wait-and-see« (potrpežljivo čakajo kaj se bo zgodilo),
- **večina Američanov potuje znotraj države**; v 2019 so predstavljali manj kot 10 % delež mednarodnih potovanj,
- ko potujejo v tujino potujejo **najpogosteje v Kanado in Mehiko**,
- od tistih, ki so svoje potovanje odpovedali, so **najpogosteje odpovedali mednarodna potovanja (46 %)**, vsa potovanja je odpovedalo 30 %, tudi domača potovanja pa je odpovedalo 24 %,
- **rezervacije potovanj ameriških turistov so v zadnjih tednih padle**, največji upad pa je zaznati pri potovanjih v Azijo,

Source: ForwardKeys. Data for period of Jan. 20 - Feb. 23, 2020.

- podatki zgornjega grafa sicer temeljijo na podatkih rezervacij, ki se spreminjajo bolj kakor odpovedi; prav tako niso zajeti podatki po izbruhu v Evropi, kar je zagotovo vplivalo na potovanja v Evropo, vendar na Skift-u menijo, da dobro prikazuje potrpežljivo naravo ameriških turistov,
- podatki ARC kažejo, da so odpovedi notranjih letov na Kitajskem v tednih od 22. januarja do 11. februarja močno narasle. **V primerjavi z letom 2019 so povračila za lete v 4 tednu januarja narasla za kar 312 %, v zadnjem tednu januarja in začetku februarja pa celo za 565 %.** Podatki Ciriuma kažejo, da je bilo **v januarju 2020 za 50 % manj domačih poletov kot v januarju leta 2019.**

Source: ARC. Data last updated on February 24, 2020.

- letalska družba JetBlue, ki večinoma ponuja notranje lete po ZDA, se je v tem kriznem času odpovedala vsem pristojbinam za spremembe in odpovedi letov, za potovanja v poletnem času (družba ne ponuja letov v Evropo in Azijo). Taka odločitev družbe z večinsko domačimi leti po ZDA nakazuje na pripravljenost na odpovedi zaradi morebitnega večjega izbruha koronavirusa tudi v ZDA,
- glede na širjenje virusa tudi po ZDA pa je **težko napovedati kakšno bo stanje v nekaj tednih** in ali bodo takrat ameriški popotniki v večji meri odpovedovali tudi domača potovanja.

Vir: [Skift](#), Nearly 90 Percent of U.S. Travelers Have Yet to Cancel Plans Due to Virus: Skift Research

2. val

Skift je med 6. in 8. marcem opravil drugo raziskavo vezano na izbruh koronavirusa covid-19.

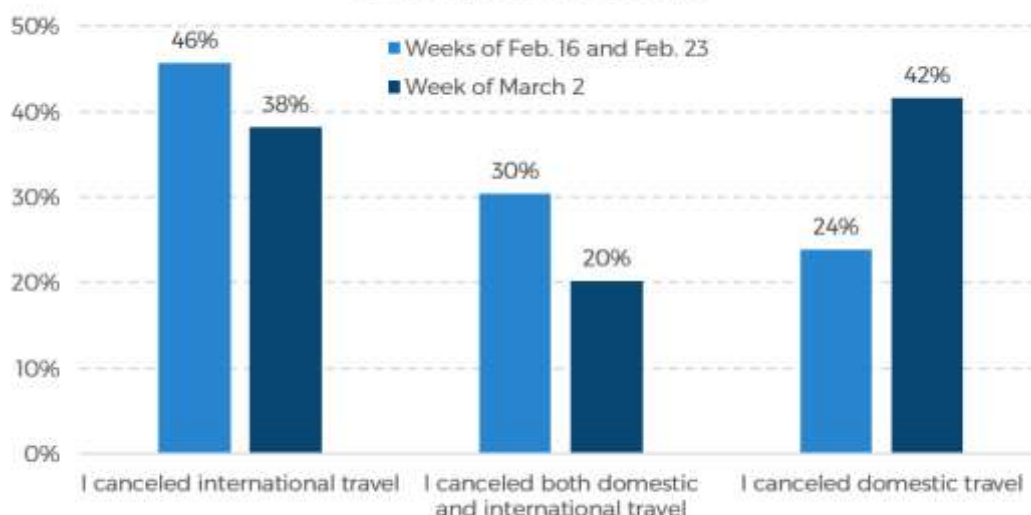
Raziskavo so opravili med 460 popotniki, ki so že imeli rezervirane potovalne načrte:

- **19 % je svoje potovanje odpovedalo**, 81 % ni odpovedalo potovanj. V raziskavi, ki so jo opravili konec februarja, je bilo takih, ki so svoje potovanje odpovedali le 12 %.

- večina Američanov še ne bo odpovedala svojih potovanj, saj so le ta **načrtovana več mesecev v naprej, že plačani stroški potovanj pa nepovratni**. Možnost odpovedi obstaja v zadnjem trenutku.
- pojav virusa tudi na ameriških tleh je povzročil **več odpovedi domačih potovanj (42 %)**, medtem ko so bile v prejšnji raziskavi odpovedi domačih potovanj precej nižje,

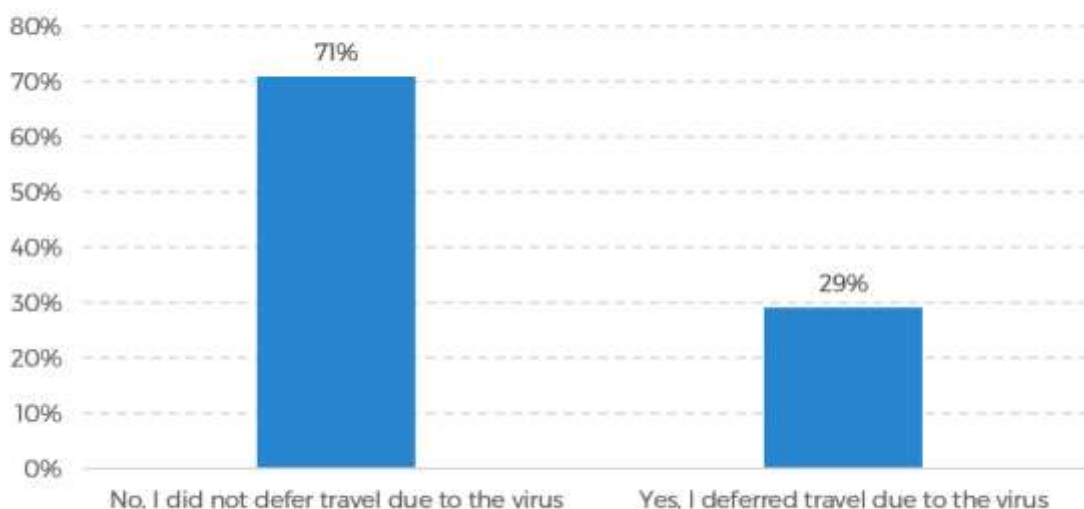
Of those that canceled previously booked travel plans due to coronavirus concerns:

Source: Skift Research. Polls of U.S. online adult traveler population. Feb. 16/23: N= 46, Mar. 3: N=89.
Data presented as of 3/9/2020.

- v dodatni raziskavi, ki jo je opravil Skift in v kateri je sodelovalo 432 Američanov od 6. do 8. marca, je kar **29 % dejalo, da je zaradi izbruha virusa odložilo svoje potovalne načrte**,

Within the last 30 days have you decided not to book travel that you would have otherwise undertaken because of coronavirus concerns?

Source: Skift Research. Polls of U.S. online adult traveler population. Feb. 16/23: N= 46, Mar. 3: N=89.
Data presented as of 3/9/2020.

- v zadnjih treh tednih je torej **kar 16 % Američanov**, zaradi covid-19, **odpovedalo svoja potovanja**, v zadnjih štirih tednih pa je kar **29 % odložilo rezervacijo potovanj in potovalne načrte**,
- tisti, ki so že rezervirali potovanja še vedno ubirajo pristop »wait-and-see« (potrpežljivo čakajo kaj se bo zgodilo),

- velika večina Američanov, zaradi nepredvidljivosti virusa odlaga rezervacijo potovanj, vendar bodo ti po umiritvi razmer, ob predpostavki, da se njihove želje ne bodo spremenile, ponovno želeli potovati,
- Raziskava Coronavirus Fears and Macroeconomic Expectations, ki jo je 10. marca objavila Carola Binder in v kateri je med 5. in 6. marcem sodelovalo 500 Američanov pa je pokazala, da je potovanja odpovedalo 28 % Američanov, 40 % pa je nakupilo zaloge hrane in pijače.

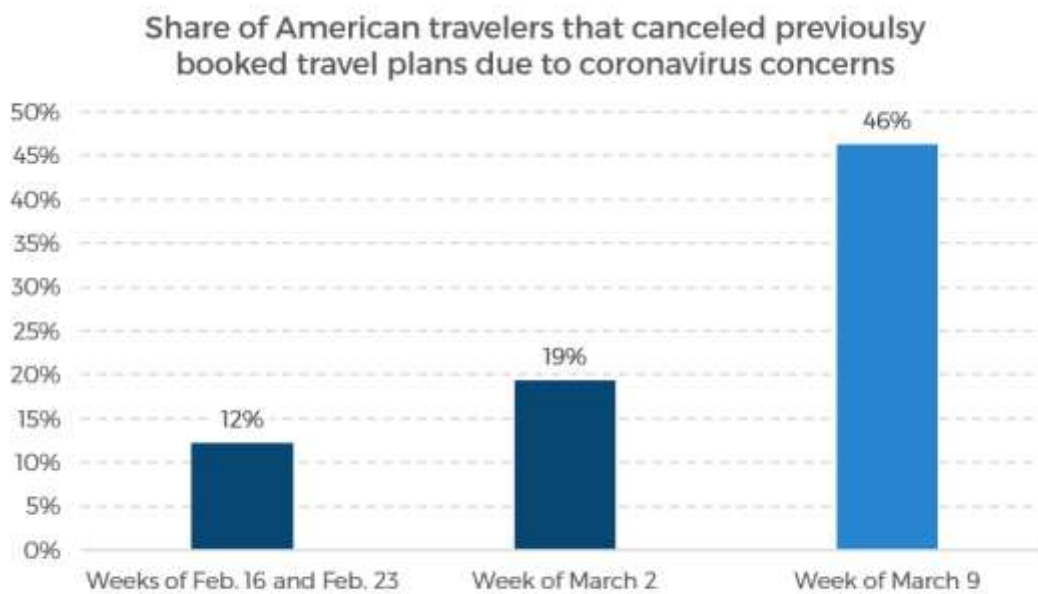
Vir: [Skift](#), Nearly a Third of U.S. Travelers Defer Plans as Uncertainty Grows: Skift Research Survey

3. val

Skift je med 13. in 15. marcem opravil tretjo raziskavo vezano na izbruh koronavirusa covid-19.

Raziskavo so opravili med 421 popotniki, ki so že imeli rezervirane potovalne načrte:

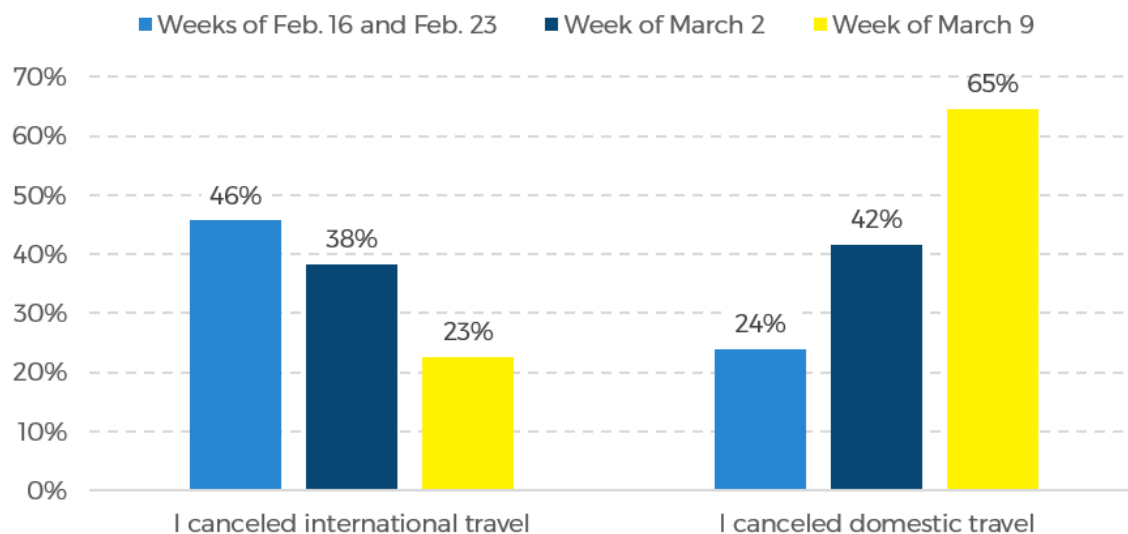
- **46 % je odpovedalo svoje potovanje.** V prejšnjih raziskavah, je bilo takih, ki so svoje potovanje odpovedali le 12 % oziroma 19 %.

Source: Skift Research. Polls of U.S. online adult population. Feb. 16/23: N= 377, Mar. 3: N=460, Mar. 9: N=421. Data presented as of 3/17/2020.

- Prejšnji raziskavi sta pokazali, da so Američani ubirali pristop »wait and see« oziroma čakali na spremembo situacije. Zadnja raziskava pa kaže, da je čas čakanja minil, saj so se odpovedi potovanj precej dvignile.
- virus je glede na zadnje raziskovanje na ameriških tleh povzročil še **več odpovedi domačih potovanj, ki so se dvignile na kar 65 %**. To je odgovor na zdravstvene in potovalne ukrepe, ki so bili s strani ameriške vlade uvedeni v zadnjem času.

Of those that canceled previously booked travel plans due to coronavirus concerns:

Source: Skift Research. Polls of U.S. online adult population. Feb. 16/23: N= 46, Mar. 3: N=89, Mar. 9: N=195. Doesn't add 100% as excludes answers for the third option, "I canceled international and domestic travel." Data presented as of 3/9/2020.

- kljub vsemu pa ostajajo rezervacije dobre polovice Američanov, za katere predvidevajo, da je čas potovanja oddaljen še vsaj dva meseca (Američani svoje potovanje namreč rezervirajo nekaj mesecev vnaprej). Trenutno so bila odpovedana potovanja, ki bi morala biti izvedena v prihodnjih tednih.

Vir: [Skift](#), U.S. Travelers Rush to Cancel Domestic Travel Plans: New Skift Research Poll

Kako koronavirus vpliva na potovanja, miselnost popotnikov in pokrizno potovalno okolico

Clayton Reid – članek na LinkedInu (14. 3.)

1. Pričakovati je 2 bilijona \$ izgub v potovalni industriji, 800 milijard \$ samo v ZDA, Letalske družbe bodo v tem obdobju izgubile vsaj 115 milijard \$, **pričakovan je bankrot manjših letalskih družb, najverjetneje v Evropi**. Za okrevanje letalskih družb bodo potrebni meseci, ob tem pa bodo družbe zmanjšale število letov in storitev, da si bodo omogočile znižanje stroškov. Hitrost vrnitve na prejšnje kapacitete bo vprašanje pomoči vlade. Pričakujejo, da se bo **povpraševanje po potovanjih vrnilo pred junijem**, BDP bo še vedno rasel, hitrost vrnitve prihodkov pa je odvisna od hitrosti stimulacije in podpore povpraševanja.

2. Največji upad bo čutili na azijsko- pacifiškem območju, saj je bilo odpovedanih več 100.000 potovanj. Velika težava je tudi stigmatizacija azijskih turistov, zaradi izbruha virusa na Kitajskem. Virus je s širitvijo v Evropo in Ameriko ter druge predele sveta postal svetovna težava. **Pričakujemo lahko, da se bo situacija v marcu in aprilu še poslabšala, preden se bo obrnilo na bolje**. V ZDA obstaja možnost zaprtja večine kazinojev, tematskih parkov in atrakcij ter restavracij in barov. Ta situacija pa se lahko podaljša v april in maj.

3. **Stopnja ozdravljenih, kjer se je virus najprej pojavil, narašča**. Stopnja umrljivosti je sicer precej višja, kot pri navadni gripi, vendar si večina lahko hitro opomore in se odpravi nazaj na delo.

4. Ta kriza je precej podobna krizama v letih 2003 in 2009, hkrati pa popolnoma drugačna. Potniški promet je namreč tudi v času SARS in prašičje gripe izjemno hitro upadel. **Novi koronavirus se razlikuje v tem, da se širi hitreje in povzroča večji strah**. Potovalna industrija v tej situaciji igra enega od ključnih igralcev, ki izvaja naloge odpovedi, opozarjanja in odvrčanja od potovanj v tem trenutku. To povzroča večji gospodarski učinek kot pri prejšnjih krizah. Trenutno okužbe z virusom še naraščajo, zato je okrevanje pričakovano proti koncu aprila in v začetku maja. **Ključen obrat situacije je napovedan v juniju, ko bo strah nadomeščen z razumevanjem in ukrepi**. Pričakovano je, da bo okrevanje, tako kot pri prejšnjih podobnih situacijah, hitro in bo začelo v blagajno vračati prilive in večati povpraševanje. Gospodarstvo se želi ponovno premakniti, za kar bodo potrebne dodatne spodbude vlad. Ljudje se bodo želeli ponovno srečati, **popotniki pa bodo, ko v družbi ne bo več vladal strah, hitro opravili nove rezervacije**. Po epidemiji SARS se je rast mednarodnih potnikov v hotelskih obratih vrnila že v treh mesecih po zaključku epidemije. Hkrati pa se trenutna situacija v hotelskem sektorju na Kitajskem že izboljšuje.

Odziv potnikov

Popotniki se odzivajo v strahu. Odpovedi potovanj so se v ZDA pričele v 5 % v prvih tednih po izbruhu in so se dvignile na 40 % za teden spomladanskih počitnic in april. Največji vpliv imajo odpovedi skupin in poslovnih potovanj. Pričakovani upad v hotelskih nastanitvah v aprilu je 50 %, ta upad pa se lahko podaljša tudi v maj; odvisno od števila okužb. V času prašičje gripe je svoje potovanje takoj odpovedalo 31 % popotnikov, večina pa je spremenila svoje potovalne načrte. Tako vedenje popotnikov je dosledno tudi pri vseh ostalih tovrstnih krizah, npr. terorističnih napadih, drugih boleznih – Zika, Ebola.

Vsi potniki, tako poslovni kot prostočasni, se tukaj nagibajo k previdnosti. V trenutnih razmerah netnografska analiza rezervacij kaže na višjo stopnjo odpovedi, ki temelji na odzivih vlad, vplivu socialnih medijev in na splošnih zdravstvenih opozorilih. Težavo predstavljajo tudi odpovedi dogodkov in skupin, ki jih je težko prestaviti v prihajajoče mesece in drugo polovico leta – vseh odpovedi ne bo možno nadomestiti, tudi ne dogodkov. Višja sila bo postala beseda v trendu.

Kljub vsemu pa je pričakovano, da se bodo prostočasni popotniki hitro opogumili in začeli ponovno potovati (pred poslovnimi gosti, skupinami).

Pot v recesijo

Pred izbruhom virusa smo bili na poti v recesijo. Že leto in pol pa se kaže upad tako pristočasnih kot poslovnih potovanj. **Mednarodno povpraševanje po potovanjih se niža že od novembra 2019, zato se je treba zavedati tudi dejstva, da je bila trenutna potovalna moč nižja.**

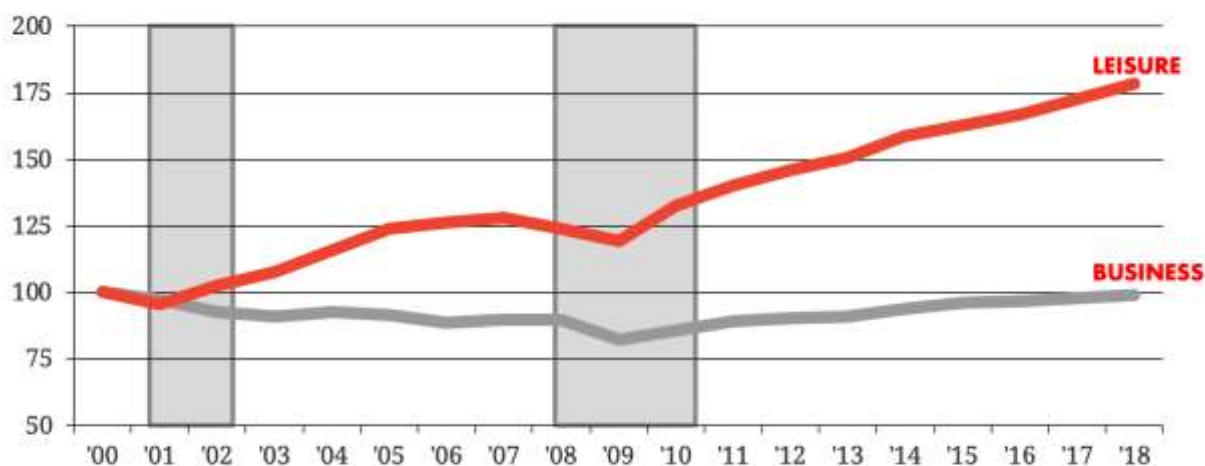
Poleg upada povpraševanja pa je bilo v tem času vzpostavljeno večje število kapacitet – tako letalske, nastanitvene, za križarjenje, rent-a-car, ... Potovalna industrija je bila zato ranljiva že pred izrednimi dogodki, ki so se zgodili v februarju.

Močen preporod potovanj bomo lahko zaznali poleti in jeseni v tem letu. Poziv industriji je, naj pripravijo promocijo in operativne kapacitete, ki bodo zadostile tako pristočasnim kot tudi poslovnim gostom. To povpraševanje bo morda imelo drugačno podobo, a bo vseeno prisotno.

Pozicioniranje pri okrevanju

Do konca maja bomo zabeležili vrnitev povpraševanja po potovanjih. Skupinska in poslovna potovanja bodo sicer zaostajala za pristočasnimi popotniki.

Slika: Okrevanje po veliki recesiji.

MMGY Travel Intelligence, DK Shifflet

Okrevanje se bo dogajalo v času, ko bo hotelska industrija ponujala okoli 2 milijona novih hotelskih sob, kar bo vodilo v agresivne strategije prodaje in upravljanja prihodkov.

Številni organizatorji potovanj se bodo morali repozicionirati, čemur bo sledilo **več individualne in nišne ponudbe**. V splošni ponudbi bo oživitev, vključno z mednarodnim povpraševanjem, možno opaziti v jeseni, ko bodo organizatorji potovanj in drugi ponudniki ponovno okrepili svoje delovanje na trgu.

V zadnjih dveh letih na ameriškem trgu opažajo porast potovanj z avtomobili, kar bo v prvih mesecih okrevanja lahko spodbudilo določen segment industrije.

Pomembno je, da se podpora gospodarstvu in investicije nadaljujejo (morda še povečajo). NTO-ji in potovalne blagovne znamke bodo predstavljale vodilno silo v okrevanju potovalne industrije.

Ključna usmeritev pri izhodu iz potovalne recesije

Zmagovalci v trenutnem okolju bodo ostali agresivni in bodo uvideli pomembnost strategije, ki temelji na dodani vrednosti. To je ključni trenutek, da znamke nadaljujejo komunikacijo s potrošniki.

Razumevanje spreminjajočih se segmentov gostov bo omogočilo pametnejše in bolj učinkovite strategije trženja in prodaje, ki bo povrnila stroške trženja (ROMS). Popotniki se bodo vrnili hitreje kot ostali potrošniki; sploh družine milenijcev, upokojeni pari in manjše skupine, ki si bodo želeli »road trip« potovanj, obiskati prijatelje in družino ter tudi potovanj na oddaljene destinacije, pogostejših potovanj in potovanj življenja oz. »trip of a lifetime«.

Vse navedeno kliče po spremembi tržnega in operativnega pristopa, saj bo poslušanje želja potnikov ključno za močno vrnitev na trg. Pomembnost strategij na socialnih omrežjih in v PR izjavah naj ne bo podcenjena – trženje je v tem trenutku izjemno dragoceno. Popotniki bodo seveda pričakovali nekaj dodatnega, da se vrnejo (posebne cene, zanimive ugodnosti/paketi, partnerske ponudbe).

Znamka

Zdaj je čas za osredotočanje na blagovno znamko. **Pomembna je zgodba znamke, ki vključuje elemente družbenega pomena, na izkušnjah temelječa doživetja in doživetja, ki navdihujejo.** Zanimive zgodbe destinaciji namreč pomagajo pridobiti tržni delež. Uspešne blagovne znamke razumejo, da sta blagovna znamka in zvestoba kupcev povezani s sodelovanjem s kupci in vplivneži, ki vključuje razumevanje potrošniških želja.

Študije Forbes-a in Amazon-a so pokazale, da je blagovna znamka izrednega pomena za potrošnika, ko gre za podobno ponudbo in geografske značilnosti; tu se pokaže vrednost znamke, katere zgodba je v takem primeru ključnega pomena.

Vir: [Clayton Reid, CEO - MMGY Global, How corona affects travel, the traveler mindset and the post-crisis travel landscape.](#)

Forward Keys

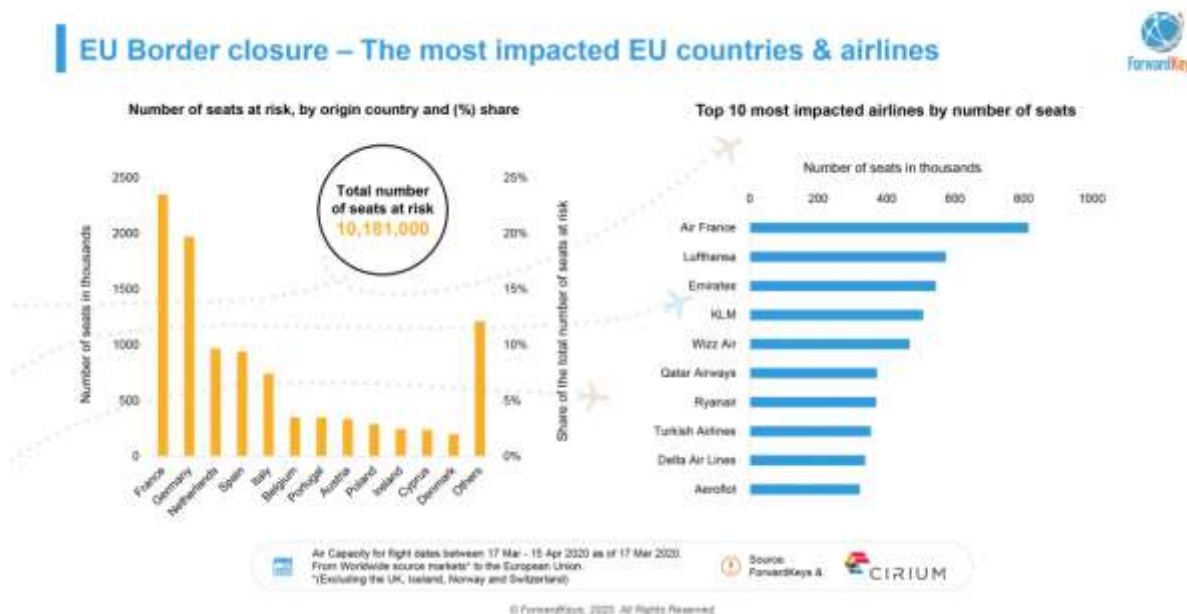
Omejitve potovanj v EU: ogroženih 48.200 letov in 10,2 milijona letalskih sedežev (19. 3.)

Trenutno ni jasno, kolikšen delež med 48.200 poleti v in iz EU bo odpovedanih, saj smernice EU predvidevajo, da je treba ohraniti osnovna potovanja o katerih se lahko vsaka država članica odloča sama. Te omejitve pa bodo znatno negativno vplivale na poveztljivost.

Letalska družba, ki bo zaradi novih omejitev EU najbolj trpela je Air France, ki za polete iz in v EU ponuja približno 800.000 sedežev. Sledijo Lufthansa, Emirates, KLM, Wizz Air, Qatar Airways, Ryanair, Turkish Airlines, Delta in Aeroflot.

Med evropskimi državami bo najbolj prizadeta Francija, sledijo Nemčija, Nizozemska in Španija.

Družba Ryanair je objavila, da bo do 24. marca ustavila večino (če ne vseh) svojih letov. Pred tem datumom pa so svoje kapacitete zmanjšali kar do 80 %. Vpliv na evropski letalski promet bo zato bistveno večji od ogroženih 48.200 letov, zaradi omejitev potovanj v državah članicah EU.

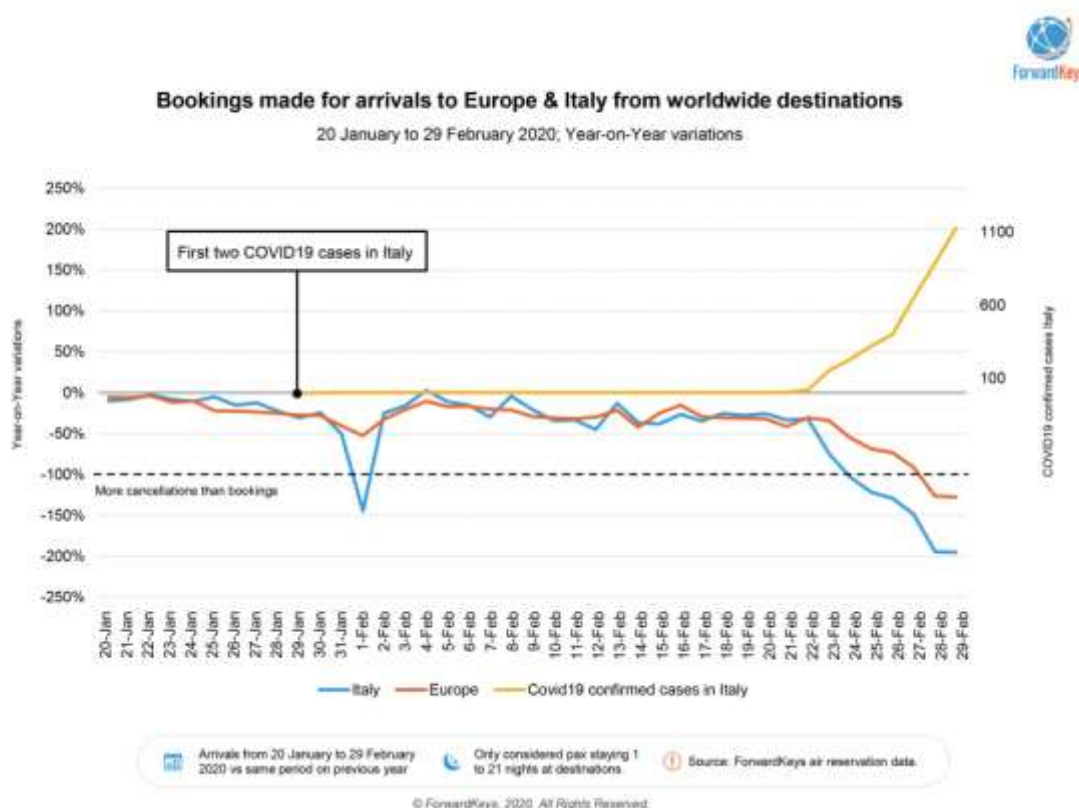
Zmogljivost letalskega prometa na Kitajsko in z nje se je zmanjšala na petino tistega, kar je bilo na trgu na voljo pred izbruhom novega koronavirusa. Z uvedbo prepovedi potovanj v ZDA iz EU, v petek 13. 3. in iz Združenega kraljestva in Irske v ponedeljek 16. 3., skoraj nihče iz Evrope ne more v ZDA. Z zadnjimi omejitvami potovanj, ki jih je predlagala EU, je pred nami zaznamovalni trenutek zmanjšanja zračnega prometa in povezanosti z različnimi regijami sveta.

Vir: [ForwardKeys](#), EU Travel Restrictions: 48,200 flights and 10.2M seats in jeopardy.

Upad rezervacij letalskih kart, zaradi izbruha koronavirusa v Italiji (5. 3.)

Povzetek raziskave Forward Keys:

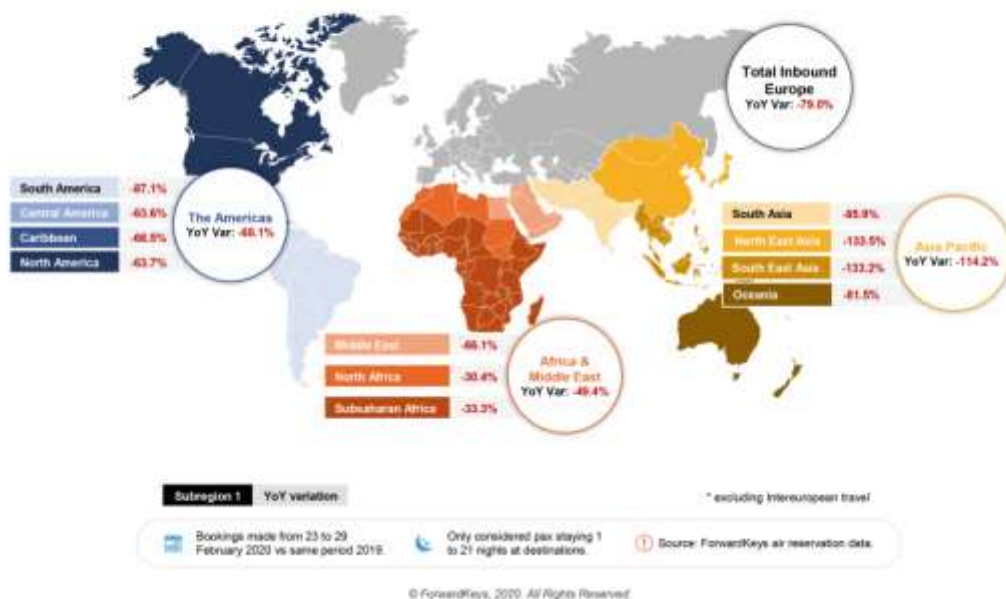
- izbruh virusa v Italiji je v tednu od 23. do 29. 2. povzročil **val odpovedi v Italijo in kolaps novih rezervacij v Evropo** z mednarodnih trgov,
- omejitev potovanj Kitajcev v tednih od 20. 1. do 22. 2. in izbruh virusa v severni Italiji sta povzročila **23,7 % zmanjšanje rezervacij letov v Evropo z mednarodnih trgov**,
- v zadnjem tednu februarja se je situacija še poslabšala, saj je bilo **število odpovedi letov prvič večje od števila novih rezervacij**,
- vpliv na potovanja v zadnjem tednu februarja ni bil omejen le na Italijo, ampak je **število rezervacij novih letov v Evropo v tem obdobju padlo za 79 %**,
- prvi primer v Italiji je bil 31. 1., ko sta bila v Rimu pozitivno testirana dva kitajska turista. To je vodilo do takojšnjega upada rezervacij v Italijo. Takoj po zaznanih primerih v Lombardiji (21. 2.) in prvih smrtnih žrtvah v Italiji je bil opažen močan upad gibanja potnikov. Od takrat dalje pa število okuženih z virusom v Italiji eksponentno narašča; kar je še dodatno zmanjšalo število rezervacij letov v Italijo,

- **rezervacije letov v Italijo so se v zadnjem tednu februarja zmanjšale za 138,7 % - število odpovedi zdaj presega število novih rezervacij**,
- analiza podatkov z različnih evropskih trgov kaže dvomesten upad rezervacij v zadnjem tednu februarja iz vseh večjih regij sveta; rezervacije iz azijsko-pacifiške regije so se znižale za 114,2 % (odpovedi so presegle nove rezervacije), sledi ameriška regija z 68,1 % upadom ter Afrika in Bližnji vzhod, z 49,9 % upadom.

Bookings made for arrivals to Europe from worldwide destinations by origin*

23 to 29 February 2020; Market shares by region and Year-on-Year variations

- do 28. 1. 2019 so bili dejanski prihodi (arrivals) v Evropo za 1,3 % višji kot v letu 2019,
- faza upada prihodov v Evropo se je začela po 29. januarju. Prihodi pa so se od 29. januarja do 23. februarja zmanjšali za 17,6%. Po tem obdobju je sledil še močnejši padec prihodov, ki se je zgodil po povečanju števila okužb v severni Italiji. Prihodi so se od 24. do 29. 2. zmanjšali za 25,9 %. Na evropski ravni beležimo 10,5 % manj prihodov kot v enakem obdobju lani (jan-feb 2020/jan-feb 2019).
- Olivier Ponti, VP Insights, ForwardKeys pravi: »Prihod virusa v Italijo pomeni novo fazo v potovalni krizi po Evropi. Odpovedi rezervacij v Italijo so večje, kot smo opažali v preteklosti za nekatere najbolj moteče dogodke, kot so teroristični napadi. Potovalno obnašanje se zdi nesorazmerno, saj tudi v drugih delih Evrope zanimanje obiskovalcev močno upada.«
- Petra Stušek, predsednica ECM: »Pri turizmu moramo imeti v mislih, da več ljudi kot bo potovalo znotraj Evrope, bolj stabilno bo turistično gospodarstvo. Pomembno je, da ostanemo mirni, da ne pretiravamo, hkrati pa skrbimo za varnost sebe in družbe ter za delovanje družbe do okrevanja.«

The Moodie Davitt Report & Streetbees

Merjenje razpoloženja potrošnikov in dojemanje izbruha koronavirusa COVID-19 (2. 3.)

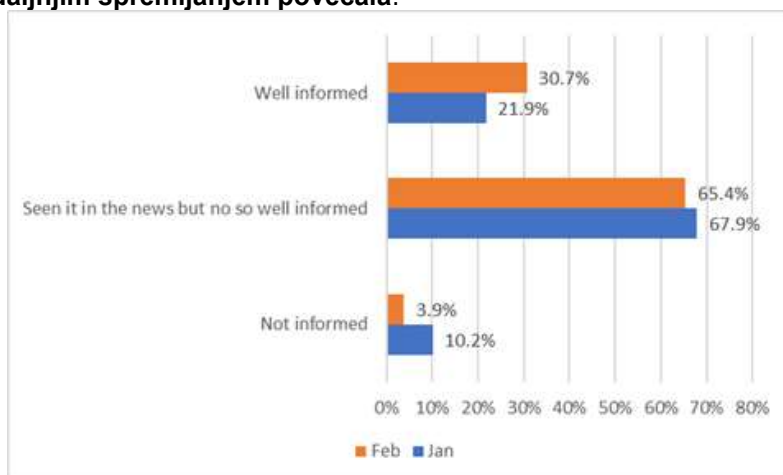
V raziskavi izvedeni v januarju (24 – 29. 1.) in februarju (11 – 21. 2.) so povprašali potrošnike o njihovih občutkih in mnenju o koronavirusu.

V januarju je v raziskavi sodelovalo 3.877 oseb, v februarju pa 5.426 oseb. Vprašani prihajajo s Kitajske (1.066), ZDA (1.744), VB (2.897), Tajske (1.796) in Francije (1.777).

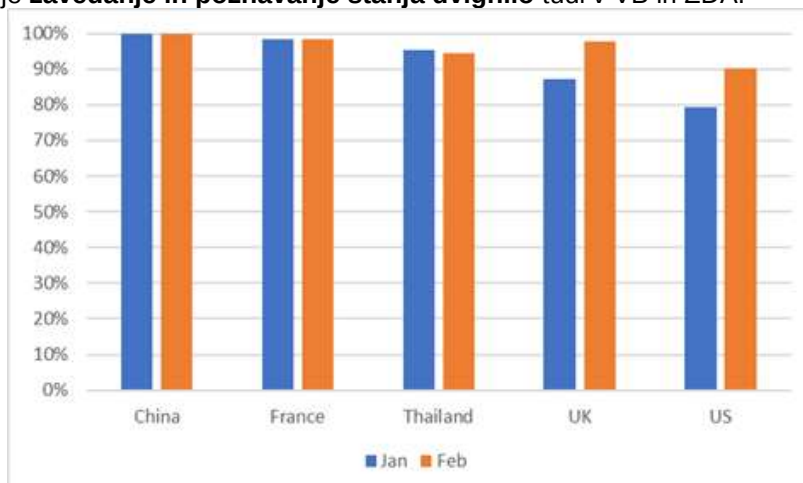
Ključne besede, ki so jih vprašani uporabili za opis koronavirusa so bile **scary, worried, concerned, afraid, terrible, terror, ...**

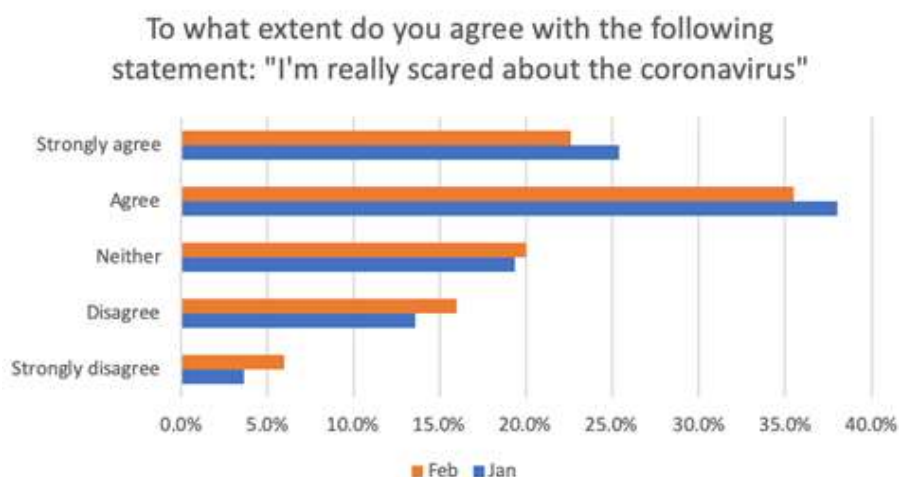
Široka pokritost poročanja o covid-19 s strani svetovnih medijev je **zavest o virusu med prvo raziskavo in nadaljnjim spremljanjem povečala.**

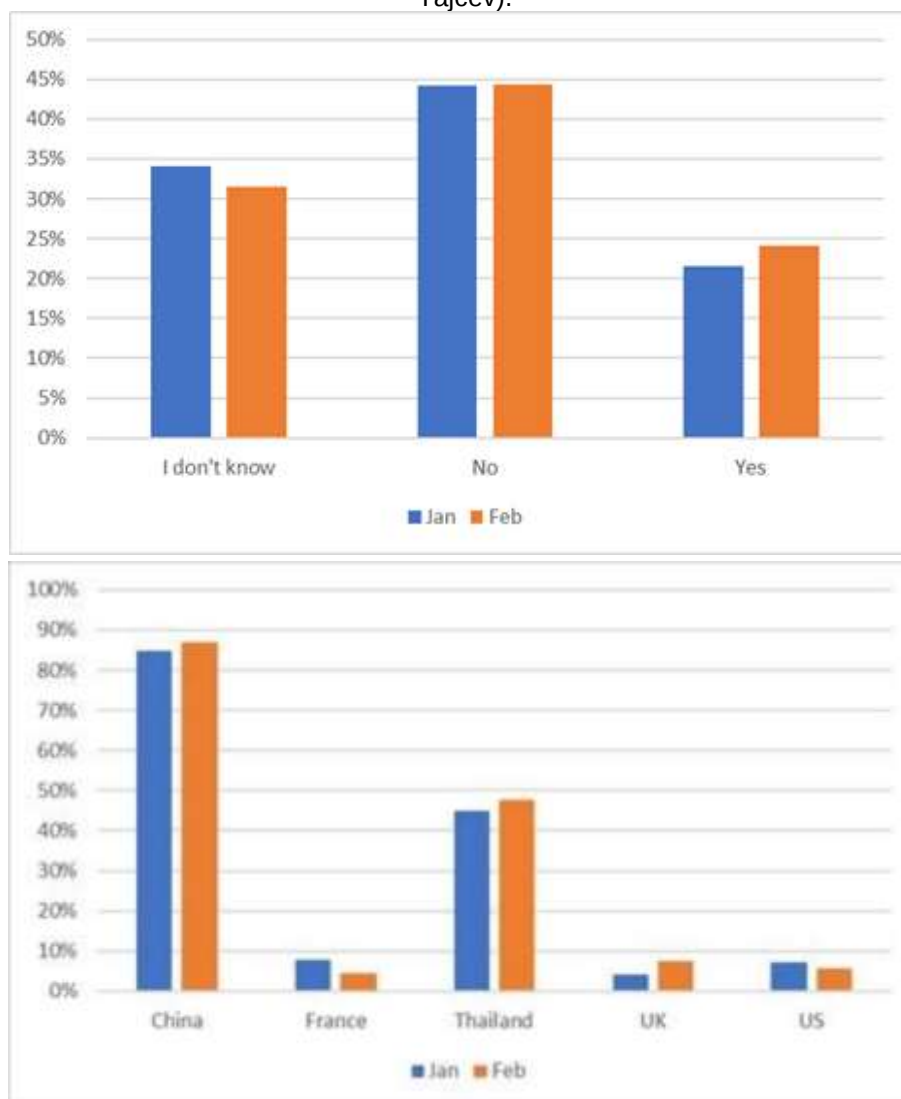
Zavedanje o virusu je bilo že v januarju visoko na Kitajskem, v Franciji in na Tajskem. V drugem valu raziskovanja se je **zavedanje in poznavanje stanja dvignilo** tudi v VB in ZDA.

Strah pred virusom je v februarju že upadal, a je bilo raziskovanje izvedeno v obdobju pred velikim izruhom v Italiji in Iranu.

Kljub znižanju strahu pred virusom v obdobju drugega raziskovanja, pa so vprašani **v večji meri navedli, da pričakujejo, da bo virus vplival na njihovo življenje** (najbolj na življenja Kitajcev in Tajcev).

Vir: [The Moodie Davitt Report & Streetbees](#)